نوټ: اسم کتاب درصفحه ۴ سطر ۴ ذکر شده

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد وثنا ده هغه خدای ته چه انسان ی پیدا کړ او بیان لوی کا او تمیز ی ورکا لنوورو حیوانانو په نطق: او و ییا سره او خپل کلام پاک ی نازل کا په افصح بیان سره په هغه معجز او ابلغ دی له کلام د ټولو بلغا او فصحا ستاینه او سپاس دی هغه خاوند لره چه بلیده د نسته بل خاوند او نه بل بلدر دوګرته لو ثبت دی دی په انسانان پخوبه و نبرو یالی او د هر ی بلیغ وینا ملهم دی درود نامحدود پر هغه پیغمبر دی علیه الصلوات والسلام په موړ تی راو بنولد سمه لار او روده

بیت

دی دی رهبر د کائنا تو تر ده جار سم

دی دی ناموره مخلوقاتو تر ده جار سم

خدای رحمتونه دی وی د ده پر اولاد او اصحابو چه پر اسمان د هدی

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهبر ستوری دی او د پیغمبر دګوتمی خلاف عمی کړدوی نوای د دین
سپه‌سالار به له موږه ورکړ دوای او د رحمت ور به نسکور.

بیت

د بدی د اسمان ستوری	څی رنا یې لور په لوری
تیپید زموږ می کړه رو ښاند	ذوی د وی خوږ بچپاند

بخاص کړه د خدای رحمتونه دوی نازل پر ګلورو یا رانو د نبی پر غوره
ملګریو او دوه پر ملسیوا دخاندان اما بعد په دی پوه شی چه دنیا وانسه
نوره خاصه ده او د نطق تاج هغه د کرمنا تاج دی چه خالق تعالی د
~~نوره خاصه~~ آدم پر سر نسکور کړ او پیهره زمانه کی خدای تعالی پر انسانانو کی
نوزد شاعران او دنیا خاوندان پیدا کړل چه الشعراء تلامیذ الرحمن دګمل سوا
او ددوی دنیا وی برکله داسی خوږی دی چه انسان زړه انشراح په
مومی او د خوږ وزنه وسر هم وی زه چه محمد هوتک یم او په اصل پښتون
په قندهار کښی اوسم له پیره ده چه په ویلو د داسی دنیا وبخت یم او د پښی
او ورځی می هم دغه کار دی دا ډیر وقتونه تیر سول چه ما غوښتنه په زه د په

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعرانو تذکره و کاندم او د دوی احوال سره راټول کاندم مګر زماني ماته فراغ نه
ورکاوه او دا هیله می په زړه کی وه چه سوه ځکه چه پر قندهار ظلم او د جفا تورتم پروت
وه او هیڅ آرام نه درلود او نه فراغ ګاهی به مغولو چپاو نه کړل او ګاهی به د ګرګین
د ستم سوران وه او س په حق تعالی موږ خلاص کړو له هغو ظلمو څخه او فارغ سوه
زړه و نه زموږ او زموږ ملک حاجی میرخان علیه الرحمة دوی له قندهاره یا سته
او پښتانه دی د دوی له جوره آزاد کړل نو زما زړه فارغ سوله اندوه او قلم می را واخیست
هغه وقت په زماله اراده دی خبر سوم موږ د پښتنو دستګیر تور امام المسلمین و
ابن قاتل الرفضة والکافرین شاه حسین ادام الله دولته الی یوم الدین بیت

د پښتنو پادشاه حسین هوتک	په ملکانو کی دی دی لوی ملک
د حاجی میر غلجي زوی ګڼت	خالقه تل دوی ګلان داغني

نوی زه وغوښتم خپل دربار ته او ماته دی تشویق وکا او الطاف دی بنکاره کا
په دا خیله اراده پوره کاندم او د پښتنو شاعرانو حال سره راټول کاندم خله
چه زموږ پادشاه او د نیا لم خیلو د ره سر شاه حسین خلد الله ملکه و سلطنته
بیخیله هم د نبی و نیا خاوند او د پښتنو د شعر شوقمن دی نو ما وغوښته چه ژر ژر

(c) ketabton.com: The Digital Library

لی سی او د پښتنو د شاعرانو احوال لټول کړي سي ښکاره دوی په مالهٔ
د ډیرو شاعرانو د پښتنو احوال ندرا لټول کړي دي او هغه وقتونه
زیدم له وګړیو ټخمی د ډیرسنه حالونه او رښدلی دی او اوس هغه متو ا
لل الله په عوسنتی کابزم د دی کتاب نوم دی پټه خزانه ځکه په دل ن
ر اغلی دی په پټه واو نو ښکاره خالق تعالی دی لمتوله مسلمانا
ف هوبږ د پادشاه سیوری دی تل وی او د ایم په دغه کتاب په ما
او وځ و د جمعه ۱۶ د جمادی الثانی سنه و سنه ۱۱۴۱ هجری
د رو خزانو منقسم دی لمړی خزانه په بیان د هغو شاعرانو په چه ا
دو همه خزانه په بیان کی د هغو شاعرانو چه اوس ژوندی دی
په بیان لنبی د هغو ارتینو او ښځو چه دوه ... پښتنو ... ند باید

لمړی خزانه

د هغو شاعرانو چه پخوا تیر سوی او هوبږ ته د دوی وینا دی ښکاره
المشایخ قطب العارفین و زبدة الواصلین بابا هوتک علیه الرحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولدی و او د تولر پلار بابا غلجي و رحمة الله علیه چه پخپل وقت کښې مشر ګڼل کیدی د پښتنو

بیتنک په ارغز کی زیږیدلی و په سنه هجري ٦٦١ سنه کی او هغه وقت چه لوی سو

نو یی کا د خدای عبادت او په ارغز او سوری کښې د قوم سردار او بادار و نقل دی

چه په هغه وقت کی به بر خل مغولو دار غنه او یرغا ولوت کاوه ارغز او اولان او کلا

بری تالا کول بابا هوتک خپل قوم ونه راټول کړل او د سوری غر سر دی یر مغولو تحمله دبو تله

دی جګړه کی مغول تالا سول او د پښتنو ګډیو ډیر و شرل مانه خپل پلار دا او دغان

داسی نقل دکا چه سوری غر په دغه روح د مغولو په وینو داسی لجنر سو چه پلو شو

د مربه بر ینبا ملله کا په دی شخړه کښې پښتانه لبز او بی څواک و په د سره مغولو

بیت بر راغله او اخیستدی و کانو یو څو غښتلی د بابا هوتک خپلوان و مرل بابا هوتک

په لوړ ... د اس ... بولوله او په غیشوی د مغولو تمر ته ټیرل غښتلو میړ و

په دا سندره او ږیله په جګړه تودیدل تر څو چه سوری غری د مغلو په وینو ولاړه

او تول ی پیښا کړل هغه سندره زما پلار علیه الرحمة داسی راته ویلی

بیتو نه

پر سوری غر بل راته نن اور دی || و ګر یه جور راته پیغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر کلی کور باندی مغل راغی
غبتلیو تنگ کړی دا مو وار دی
په پښتنخا یی یلغلمو دی
آدم رغی غبتلیو راسی
توری تیری غشی تر لاسی
زلمو په غشیو کړی وارونه
ور وړاندی کړی چپل تترونه
زما د زلمو وینی بهیږی
میرڅی رغلی او تر هیږی
پښتنو هلی پر غره جنگ دی
مهال د توری دی د ننگ دی
زلمو پر ننگ ځانونه مړه کړی
د پښتنخا مخکی ساته کړی

هم په غزنی هم په کابل راغی
مغل راغلی په تلوار دی
پر کلی کور باندی مغل راغی
پر تنگ ولاړ دی پښتنخا سی
پر کلی کور باندی مغل راغی
د تیرو تورو گزار ورونه
پر کلی کور باندی مغل راغی
ځغلی او غروند په سر کیږی
پر کلی کور باندی مغل راغی
سور غر په وینو د دوی رنگ دی
پر کلی کور باندی مغل راغی
دښمن په غشیو مو پیده کړی
پر کلی باندی مغل راغی

نقل دی چه بابا هوتک د مغولو سره ډیر جنگونه وکړل او دارغنداو پوری خوا ته ی وشړل او هر کله به د اتغر او مرغی غبتلیو پر دوی یرغلونه کړل او په غزونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

به مغول ننوتل بابا هوتک چه سپین بږیری سوځری نه او یا کال ویه سنه ۷۴۰ هجری
وفات سو

ذکر د کاشف اسرار شیخ ملکیار چه د بابا هوتک

مشر زوی و او تر هغه پلار وروسته ی د قوم د مشرتابه بګړی په سر کړه نقل کا
ړی چه ملکیار بابا ډیر غښتلی او قوتمند سړی و په ځنګلو کی به د لسو تنو سره به و په هغه
سنه چه بابا هوتک وفات سو ملکیار بابا د پنځه ویشتو کالو زلمی و هسی وایی چه ملکیار بابا
د سیوری په لتو کی ډیر پهلوانان قتل کړل او هلته ی کارینی وند و کښل او خپل زلمی ی په
کښنتو کړنو و کمارل مغول چه په دغو وداینو غوبډن سول پر سیوری ی یرغل وکا او د
ملکیار بابا سره ډیر سخت جنګونه وسول په دغو جنګو کښی د پښتنو هین ورانی سوی او ځني
ولاړل مړه ځی او وب ته ځنی هم وخاته ولنزی خوا ته هلته ی خپل زلمی سره یو ځای قتل او یر
راغلل مغول ی وشړل او سیوری ی بیا ودان کړی هسی نقل کا چه په سنه ۷۴۹
هجری کی په پسرلی اترناب د یر ډک سو په سختو نیزو او په یوه میاشت ی چه نو موړ
او خوراک ی غاړی غاړی بهیدی ملکیار بابا چه د ترنک څنډو ته راغی هسی سندره ی
و ویلی

سندره د ملکیار بابا

ترنک بهیږي ترنک بهیږي غاړي ترغاړي زما زړګي خوشحال لالی غواړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مړ وزده مړ وزده + د ترنګ مړوده + خاوند دیځ ده + چې ده کې موځ + زما خپله سوده

که نیزدې نیزدې + نیزد بیلتون دی + نزږه نیزوړی + په ویرژ ړلی + په غم ژبون دی

که اوږدی اوږدی + په زړه می اوږدی + دا اوس ړه وچ کا + د ویر نیزوند + بل د یر په زور دی

ښنخنځ یوسه + سپینی سپوږمیه + ورته ووایه + چې ترنګ تال کړم + ستا له خوا لګیه

که خپرو خرو + او بو سوان کړی + بل ملګیار دی + پانه لیار دی + سوبی جانان آباد

نقل کا چې ملګیار بابا دا سندرې ووېلې د خاوند په قدرت ترنګ یو او هم د لرګی ما او باد او د لته درود
دیوی ځنډی او بلی ځنډی په نلو او غږ د بین بنه سو په ترنګ یو یل چوپړ سو میار بابا هم
پردي پل تیر سوا و خپل مقصد ته وا صل سو

نقل کا چې یوه ورځ ملیار بابا
د خپل تره توخی کورته ولاړ او د خپل تره زوی نور بابا ئې ولید چې غشی تیره کا ملید ځنی پښتنه
وکا چې تر بوره دا ځکړي بغه ویل د مغولو په جګړو کې ستا ملا تړیم ملیا . بابا دعا کړه ورته
چې تر بوره تل سو یمن او سې وایې چې هر وقت به نور بابا په جګړو کې بری موند او ماته ئې د هیڅ
په یاد نده

هسې نقل کا چې یوه ورځ د مغولو تاړاک پر سیوري راغی او هغه وخت
د ملیار بابا په کلاکې شوک نه و پیر ته له بنځنیو نور بابا چې خبر سو ژر ئې ځان هغه کوت
ته ورساوه او په یوه تن ئې مغوله شړل او ډیری مړه کړل دا ټول د ملیار بابا د دعا برکت و

ـــا

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د مقبول سبحانی غوث صمدانی شیخ خربنبون صاحب رحمة الله علیه د پښتون بابا

د کسی د عبدالرشید ... و خاوند تعالی د ده ته ښکاره کمالات او کرامات ورکړی و د خدای

په عبادت به بخت و   نقل کا چه د پلار په ژوندکی لا رخصت سوا و د خپلو اولاد و سره

راغی که کسی څخ غوری مرغن ته او کله به و لاړ د غندان غزه ته او هلته به ی خدای تعالی

ستایه او لمانځه او په کال کی به یو وارتلی د خپل تره بیټنی نیکه لید نه به ی کوله او پسله وفاته

به ی هم زیارت ته ورتلی خربنبون بابا د شیخ اسماعیل سره چه د بیټنی نیکه زوی ځولوی سو

او هغه وخت چه خربنبون د کسی له غزه غندان ته راتلی نو اسماعیل بابا په ده پسی د یر

وشړل سپی وایی چه یو وقت خربنبون بابا او اسماعیل د سربن او بیټنی نیکه په مخ کښی

ناست وه دوی کور و د کسی په غزه نو خربنبون د پلار او تره لخوا په تګ او رخصت

ماذون سو اسماعیل نیکه د اسی زاری وکړلی

که یون دی یون دی + مخلکی بلیتون دی + له کسی غزه څخ + ځی خربنبو ندی

که ورور ه ورور ه + خربنبون ورور ه + ته څه بلیتون کړی + زما و پیر ته ګور ه

په څخی مرغی لر + تورمنا کرغی له + همزولی یا ته + څه شه برغی له

د خدای د پا ره + خربنبون یا ره + په پیرمونکړی + زموږ کهول دا ره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژړه می ریږی + یارمی بیلیږی + بیاتون ی اوردی + ځان پهسو ځیږی

نقل کا چه اسماعیل بابا خربنون بابا سی غبرگون وکاوه

څلوریځ دخربنون بابا

بیلتانه نارمی وسوه په کور باندی | زړیو هیبږم چه به څه وی کله بیښ په دوړ باندی

له خپلو النوبه بیلیږم په سر وستر گو | دواړه ستر گی می په ونیو دی شړ باندی

اسماعیل ستانا رومی زړه گی میری کی | بیلتانه خربنون بیا له تا پردی کی

نه هیرېږی که می بیا مه ستا یادی کی | په چیرو دویر به پری سی زړه مراندی

ځمه ځمه په ارمو دیون می دی ځځ ځله تد | دیانه څوری به اچوم وتر خ تد

ستاسی یادبجی وی لبش زړه وسخ تد | که دا محکه غزوند توا شی لاندی باندی

نقل کا چه خربنون بابا ولاړ په مرغه کی میشت سو او هلته هم وفات سو په کال هجری ۴۱۱ وروسته ی زامن هم په غوره مرغه کی او سیدله او دکاسی اولاد بیا مرته ولاړه دکسی غزه او پښین په لتو کی میشته سول او دکند او زمند اولادونه څاره سول او ولاړل دننگرهار او خیبر او پیښور لتی ی ونیولی

ذکر دقدوة الواصلین مظهر تجلیات الهی شیخ متی خلیل غوریا خیل سړبنی علیه

الرحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

الرحمة الله الولی شیخ متی د شیخ عباس زوی و چه عباس د عمر اوګی د خلیل زوی و خلیل
د غور یا غور یا د کنډ ابن خرښبون زوی و چه حضرت سړبنی قدس الله سره له زامنو څخه و
زما پلار علیه الرحمة و ماته داسی نقل وا چه د خرښبون علیه الرحمه مرګ په مرغه کی و
او اولادی هم په ارغسان او مرغه او پښین کی سره خپاره سول څینی ورپول د
ژوب او کوهډک غره ته او امران او حسن د شیخ متی ورو نه پر سغه غره او سیدل
چه ورته د مشرورو په نامه مشهور سو د خواجه امران غرا و بی خالا د ده ی
خوړ په پښین کی وچه هوری ی زیارت دی یو بل وروری و په ګرمام کی شیخ دی
نقل کا چه شیخ متی قدس الله سره په کال هجری ۶۲۳ زیږیدلی وا او په عمر د پنځه
شپیتو کالو د تزنک ~~له مړوده~~ پر غاړه وفات سوا او پر سغه غونډی لوی شیخ دی چه
کلات باله سی نقل کا چه پر سغه غونډی هیڅ اوبه نوی او ډیلی ډلی پیښتانه او اولاده
چه په دوبی دده زیارت ته تلل د تزنک له روده به ی اوبه وړ سره وړلی یوه ورځ
شیخ محمد زیرک دده مشر زوی دده په زیارت کی د تنه دیر تږی وګه ی کټل د متی بابا
له قبره سره نژدی او به را د غوړ خیدی او هلته بها نده چینه پیدا سوه دا او به تر
اوس هم بهیږی او زایرین یی څښی نقل کا چه شیخ متی بابا لوی زاهد او عابد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په خاوندمین سرې ودده اولاد و لا پل او په پېښور او بدرنی کې ميشته سول او هلته له دوی څخه لوی لوی ستانه پر او تلل شيخ زهير د شيخ امران څخه روایت کا چه شيخ متی بابا لوی عالم او د دین مرشد وه په غندان کی ی یو کتاب وکښلی چه نوم ی و دخدای مینه په دغه کتاب کی متی بابا خپل شعرونه هم وکښل او دامی مناجاتونه ی وویل چه د هرو نه ی ویلی کول دغه یو شعر بالخیله پلاره او ریدلی وچه نقل ی کاندم

شعر

پر لویو غرو هم په دښتو کی | په لوی سهار په نیمو شپو کی
په غاړه بوغ او په شپیلکو کی | یاد وېر ژلو په شپیلو کی

هول ستا د یاد ناری سوری دی

داستا د مینی ننداری دی

ځنډی زرغون له یه بیدیا دی | د بربنا څواته یه خنداد ی
ترنک چه څرد ی په ژړا دی | داهتول اغیز د مینی ستا دی

هتوله ښکلا دی ستا له لاسه

ای د پاسوالو پاسه پاسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کہ لمر سرو بنا ندی ی پیین دی | یا دسپوږمیه تنذی ورین دی
کہ غزدی شبکلی پرتمین دی | لکہ ہندارہ ځ د سیین دی

ستا د شکلا داپلوشند ده
دای یو سپکہ نندارہ ده

دلتہ لوی غرونہ زرغونیږی | د شرونہ ورمی پکښی چلیږی
بورلوی شا وخوا کیږی | سترگی لیدو تہ ی ہیښیږی

لوی خاوندہ لمتوادرتہ ی
تل دنری پہ شکلیدہ ی

خاوند شکلی ستا جمال دی | شکارہ ی لوی پلو کمال دی
کہ ورځ کہ شپہ کہ پیری کال دی | ستا دقدرت کمکی مثال دی

ستا دلو رونو یو رنا ده
دلتہ پہ جورہ تما شا ده

ښږہ می دا ستا دینی کوردی | سوی دعشق پہ سو ځندا ور دی
ړپی وتاتہ ستا پر لور دی | بیلدی بیخ دی ورکری پلور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د جمال په لیدو ښاد دی
که نه وی دغه نور برباد دی

په غزو کی ستا د عشق شیلکی دی
د دی نړی به عشق سمی دی
که غټ که وړه که پلن نری دی
ستا د جمال ځری هر شی دی

چه پر دنیا می سترګی پری سوی
ستا د جمال په ننداری سوی

نه هسک نه مځکه وه تور تم وو
تیاره چیره وه ټول عدم وو
نه ابلیس شوی آدم وو
ستا د جمال سو چه پر تم وو

چه سو ښکاره ښکلی دنیا سوه
ری خلق
د پنځ پر لوری ی زنا سوه

زه چه څرګند پر دی دنیا سوم
د ښکلی مخ په تماشا سوم
ستا پر جمال باندی شیدا سوم
لیونی ستی را حلا سوم

چه ژړا زارم چه بیلتون دی
همه پردیسی بل می تون دی
ی بجای

دیړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګړیو ولی متی ژړا ړی | سوړی می اوري غاړی کړلري
څه غواړي څه وايي څه باندي ړی | خپل قوت او کوم وکړی مزاړی

چونهی چه بیل سی ینمد خواسی
تل ای دبن په لور ژړماسی

نقل کاوه سی چه دشیخ متی علیه الرحمة کتاب دخدای مینه به تل دده پر بډیره پروت و اووګړیو به هغه پار کی به غول او هر چا به ویل نو بری ژړل هغه وقت چه مغول راغلل هغه کتاب ی واخیست او وروسته نسوه څرګند ه چه څه سو

ذکر دجهان پهلوان امیر کروړ زوی دامیر پولاد سوري غوري نقل کا مُدبة الواصلین شیخ کته متی زی غوریاخیل چپل کتاب لرغونی پښتانه کی چه دی نقل کا له تاریخ سوري څخه چه په بالشتان ی لیکلی او موندلی وشیخ کته علیه الرحمة هسی وایي چه په تاریخ سو کی راوړي چه امیر کروړ دامیر پولاد سوری زوی و چه په کال ۱۳۹ سنه هجري دغور په مندیش کی امیر سو او جهان پهلوانی باله وایي چه دغور کو پتو ند او د بالشتان او خیسار او تمران ماني او بر کوشک ی پتول وینول او د رسالت له نهول ی په خلافت کی ډیر لوملکونه وکړل نقل کا چه امیر کروړ ډیر غښتلی او پهلوان و په یوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تن له سلو جنګاوړو سره جنګیده ځکه ئې نو کروړ بالله چه معنی ئې ده ټلک او سخت وائی چه
امیر کروړ به په دوبی زمین د ږدږکی و او هستهٔ ئې مانی درلوده چه کښتی د مندیش پښان
واو په دغه ځای کښی ئې ښکار کاوه او عشرت ئې تاریخ سوری کی راوړی چه دا امیران له ټبره
پخوا او باشتان او بست کښی و او دغه سوریانو می له اولاده دی چه د سهاک له پښته و
امیر پولاد په هغه دعوت کی شریک وچه ابوالعباس سفاح د بنی امیه سره جګړه کړه او ابو مسلم
ئې هم مرستی وه تاریخ سوری محمد ابن علی البستی داسی کښلی دی چه د عباسی دعوت په جنګو کی چه امیر کروړ له
د میری سوبی وکړلی نو ئې دا بیتونه وویل چه ویاړنه ئې بولی هغه دا دی چه شیخ کته علیه الرحمة
تاریخ سوری رانقل کړی دی

ویاړنه د امیر کروړ جهان پهلوان

زه یم زمری پر دی نړی ملا اتل نشته
بل په زابل نشته
په هند وسند و پر تخار او پر کابل نشته
بل اتل نشته
عشق د من می ځی پر ینا پر میر ځنو باندی
په ماتیدو نو باندی
په ژوبله یونم پر غالم پر تښتیدونو باندی
بیا اتل نشته

زما د بریو پر خول تاویږی بسکت په نمنځ ویویاړ | د آس لسو دمی ځمکه ریږدی غرونه کاندم لتاړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړم ایوادونه اوجاړه — لما اتل نسته

زما د توري تر شپول لاندې دې هرات و جروم — غرج و بامیان و تخار بولي لوم زما په اودوم
زه پېښندویم پردوم — لما اتل نسته

پر مهو زما غشي لوني داري د ښمن راشخه — د جیرنو الرو دیر ښندو چم تېښتي پلن را شخه
ر پلی نه یون راشخه — لما اتل نسته

د زرنج سو بدمي د توري تېغ سور کړه — پیا داري مې لو یادي د کول د سور و لبه
سترمي ترابور وکړه — لما اتل نسته

خیلو دګروه لور پیرزو ینه لوم — دوی پیاد ینه سنبه باهم بنده رو زنه لوم
تل ي وو دنه لوم — لما اتل نسته

پر لوی غرو چي ونیا دوامي نه بخښنه و یتال — نری زما د لوم مي بولي پر دریغ ستا یوال
پور څو شپو میا شتو کال — لما اتل نسته

شیخ کته علیه الرحمة لتاریخ سوري نقل کا چه امیر کروړ عادل او ضابط او د ښی دنیا خاوند و ده به هر کله شعر ونه ویل بیلال سنه ۱۵۴ هجري د پو شنبج بچنګو لښ مه سوه وته د دوستانو ی ننوی امیر ناصر ایوادونه ضبط کړل او دغور او سور اوبست او زمین داور به محکو خاوند سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شیخ اسعد سوري علیه الرحمة

شیخ کته په کتاب کې د لرغوني پښتانه تاریخ سوري هسې نقل کا چه اسعد سوري په غور کې اوسیدی او هلته د سوري خاندان په پادشاهۍ کې د ډیر عزت خاوند و شیخ اسعد د محمد زوی و چه په کال ۴۲۵ هجري په بغنین کښې وفات سو شیخ اسعد علیه الرحمة ډیر ښه اشعار ویل نقل کا چه سلطان محمود غازي پر غور باندې د امیر محمد سوري رحمة الله علیه سره جګړه وکړه او په آهنګرانو کې ی محصور کا په دې وقت شیخ اسعد هم د آهنګران په کوټ کې و هغه وخت چه سلطان محمود علیه الرحمة امیر محمد سوری ونیوه او بندي ی بوت غزني ته نو امیر محمد سوري په خورا زړه ور او عادل او ضابط امیر و له غیرته د بند مړ سو او شیخ اسعد چه دوست و د امیر محمد سوري پر مرګ ی داسې ساندې وویلې چه ی وه بولله کې چه قصیده په عربي ده.

وله في القصیده

د فلک لېچارو څه وکړه کوکار — زمولوی هر ګل چه خاندي په بهار
هر غوټول چه په بیدیا غوړېده وکا — رېژوي ی پاڼې کاندي تار پتار
ډیر عجز د فلک پشیره شنه کا — ډیر سرونه کا ټیټ خاورو لاندي زار
د واکمن لسره خوټول پر پیاسي مړسي — د بې ورتلو دېنې توي کاندي خونخوار
چه لېږ مدي زمري ربي زنګلو کي — لاوګوبه ی دارې تیرو جبار
هم ی عشتي سکنې ډال د زړه بلورو — رستمان ځني څغلا کاندي پېدار

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ملاوې نکوږېږې پغښتلیو

پیوه گردښت ې پر یاسي لبرمه
څه تیرې شه ظلم کاندې اې فلکه
پو پیر نژلو لور کړې پزړه لړاپه
هېڅ روغې ی په زړه نشته ستا له خوره
له تیر پودې اوښې څاڅې له اوربځیو
نه لاس واخلې لحُوره نه لوری
نه زړه وسوځوې په هیچا باندې
نه وصل کړې یې لبل مینه
ستا له لاس دی پراته ژوبل نه گیروی کا
کله غوټۍ کاندې مړا ندی دزړه گیو
کله تکی واچوې پر ناث ولیو
کله غورځوې واکمن له [illegible] پلاز ولو
زموږ ډیر زړه لوړ دنن بیا و عشق وو شتیه
پر سورلیو باندې ډیر پر پورت لیا سه

دا فلکه سبروکانه کا بې کزاره
نه ی عشق نه لذی وی نه ی سپار
ستا له لاس نزی هیڅ گل بلیه خار
پر نتلیو او سوی د غم نا تار
ببلوی په ژړا ژړیین لیار
چیی ژاړی پورته وړته ستا له شنار
نه ملا کړی لبی وزلو له تزار
ای رفاقت
نه پر یو پړی له گردښته له ملار
نه دریلی تمپونه د افگار
هر پلو ته تیی زړه ونه یعار ځار
کله تیر باسی وگړی هو بنیار
کله شیری کړې گریوان دښمنی چار
کله کښینوی پچاورو کی با دار
و دڅو بلله په دی عشق هزار
محمد واکمن چه ولاړی پیل دار

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو وار سو اسیر پلاس د میر شمنو
په سماوی وودان آهنګران و
د محمود د ژوبلو سره پلاس کښیوت
تنګیا لیو لره قید مه ښه ده ځکه
سر ښړی ی غوره خاوره بلوېره کا
پدی ویر د غور وګری تور ټکړی سول
ګوره څاڅی رڼی اوښی لډک غږولو
نه ښخه زرغا د غږولو د بېد یاده
نه غفول بیا زرغزبړی بیلا ښولو
نه له غرچه بیا راځی کاروان د مینګو
د پسرلی اوس ه تودی اوښی تو یند
داپه څه چه محمد ولاړ له منځه
نه منګاریږی ښخه سور د سور بلیتو
چه به ځلیو په ځنګا پکی خندله
ښخه غور په ویر ناتار د والمن کښیوست
لاس د مات سه ای فلک چه د و کا

اشغال ی وکړ قبر له بلوار
په تمکند و په درست جهان اوځار
چه غځ نه ته دی باتلی په تلوار
سدی والوتله سکه په ردی لار
د نمر یو په بیرکا ټیو کلدوی څوار
پدی ویر رنا تیاره سوله د ښار
د اکروونګی ساندی لی پښور با
نده ذرکیو پیسا دی کهتار
نه بامی بیا هسیده کا په کهنار
نړا دروی غورته بیا جوپی د ښار
مرغلری به نیسان نکړی نثار
په ویرنه ی سر غور لیتول سوګوار
نه ځلیږی ښخه لمر په دی دیار
چه به پیغلو کا اتن قطار قطار
ښخه غور سو د جاندم غندی سوراسه
محمد غندی زمری د مر ینې منګار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین زرگی فلک ولی لا ولاړی — ای دغور غرونو پر څه سنوی غبار

څنگی ولی پرېږدلو پېر یوزړی — لاندی باندی سره چه ورک کړی داشعار

چه زمری غندی والکن ځی لجهانَ — چه ټوک کړی په نړی باندی قرار

مېخ پښا ای محمده دغور لمړوی — په نړی به نه وی ستا دعدل سار

ته پر ننگ دوی ولاړ ښېنگ کښېږی سوی — هم په ننگه د په ننگه کا ځان بجار

که سوری د تیگ ویرکاندی ویرمن مسول — هم بویاړی ستا پښتون ستا په تبار

پښتنت کښې د ده تورن زمری واکمنه

هم پښتا دوی دیر لور د غفار

ذکر د شنکارندوی علیه الرحمة چه دغورو یوه سره پدی چه شیخ کته متی زړ رحمة الله علیه کښلی دی پکتاب لرغونی پښتانه کی چه پتاریخ سوری کی دی چه شنکارندوی پیشته دغورو او کله کله به پنځرند او بست کی هم اوسیدلی پلاری احمد نومید او دغور دغرو زکوه کو لستال وشنکارندوی د سلطان شهاب الدنیا والدین محمد سلم شنسبا کو بپادشاهی کی ځوړ او ددرناوی خاوند واو هغه وقت چه هغه سلطان پر هند برغل کاوه شنکارندوی چه شاعر او عالم سړی و هم د هغه سلطان په لښکر وکی واو هسی وایی چه شنکارندوی پیمانځ کی د سلطان محمد سام او سلطان غیاث الدین غوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستاینې قصیده کې لري چه بوللی دی محمد ابن علي والي په سبب کښې ماده د بوللو عنت
کتاب وییدی اوله هغه ځنې می دغه بوللا په د محمد سام علیه الرحمة ستاینه ده کښله

القصیدة فی المدح

پسرلی ښکلونکی بیا کړه سنگارون
بیای ولونل په غروشو کی لالون

مخلکه شنه رښو ند شنه مني شني سوی
طیلسان زمردی واغوسته غرون

دنیسان مشاطی لاس د مجید ودی
مرغلرو باندی وښکلل ښون

دغټو لو جنډری خاندی وریدی ته
زرغونو ښو کی ناځی زلمی جون

للمناوی چه سور تیک په تندی وکا
سی وگانل غټونو سره پسولون

مرغلری چه اورو وخونو لیه
پیخلاسی سره راندخپاره د ښتون

زرغونو محکوکی ځل کا لکه ستوریه
چه پیرهسک باندې ځلیږي سپین گلون

سیني واوری ویلیده کاندی بهیږی
للمه اوښی د مین په گر بوالون

هر پلوری والی بها ند خاندی
له خو ښید سروهی له سینگرون

هر پلو د گلو وږم دی لونلمی
تو اراغلد له ختنه کاروانون

د میح په پوه بهرو روندون بیاموند
پسرلی مگر میح سو په پوکړون

له هره خاوروی آغلی گل راویوست
وچ بید یا اوغزی کړ له جنتون

سری جاجی چه راشت کړ رانشگرو
گیهځ چوني چه په بنا وکابوغون

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برېښنا چه برېښي د چونیو لغوبه بیده سي
د ظلما تا پې داغلي دي پر جنب یو
د پوه پلو مخ سور کړي پسرلي دی
د هندارو په ټیر غرون سپین د پانګن دی
پخوا ځنګ غور ځنګ لخوالي څنګونه باسي
ننه چوني پیتاپه د جنډیو موږ سي
د شنسب د کهالد خلجي لمر دی
د بندو او مروی درست ایواد ورغو نکه
پرابل چه د بری پر نیلي سپور سي
نه یې شو که مخ ته دری د میر ځمنو
د اسلام د دین شهاب د نېری لمر دی
هره پلا چه دی پر هند د سندیر غل کا
په پسرلي یې ې تیزون په اټک وکا
نه به د ملي غندي رون ستوري په سنګ ځلي
نه به د اولي جګړن د سفیا پلوري

تو اچنډي سره پیو دي اشلکون
لکه سخلیه غنتي کاندي مکیږون
یو د بل پخاره اچوي لاسو ن
چه پر واورو باندي ځل وکالمرون
لکه شګن پا یې شنا کاندي سیندون
ننه موږ سم د سلطان لښکرتون
د پسرلي په مود و دان لده رغون
له قصداره تر دیبل ی یو نون
پلا هوري د میراني ګزارون
نه ی تورې ته تهنیګر ی کلک داون
تور ستهان ی ګړ رنا بیجها دون
ربنوی توره سری په شهابون
غارد غاره ی تری سو ولاد زرون
کدڅه پور تدسی لغوره دیر میرون
نه به سری ثوګ د هند خپاره بنهرون

(c) ketabton.com: The Digital Library

به څوک زلمي د غور سره راغوند کا
یو ښاوند شهاب الدین دی چې وکا
په جوړ جوړ پوځ جګړنی هند ته یون کا
نن پسینه باندی تیریږي پر غل کاندي
څپان سیندی هم لواړه ایلا یي کا
پیهر کال اټک د ده ښه راغلی کاندي
پښتو ښځا ښکلي زلمي چه زغلي هند ته
زرغونی ختي اغوستي وي دي مړونو
هر ګهیځ چه لمر څرګیږي له ښا تیږه
که بر یخ وي له غرمه وي که بر مل وي
د شهاب جګړن به نه کښیني لږ غلو
زمري کله کا ږی ځان له بر غلګړیو
یا به جنګ کا د بر یو رنګي پهند کی
یا به وران کا بود تو نون د بمبئو
پر نا اوسي ته ل د دین شهاب

د داورسا توري به چري کا ځلون
په بر لوري هر ایواد ته بر غلون
چه د غور بادار بپیت وکا زغلون
په پرتم ی زمري ریږدي پر زنګون
پر اوږ وویږي د غوربانو بد ایرون
غوري وي په څنګ وخپل پاسته سالون
لوا غلیه بیغلي کاندي اتڼون
بت به بید یا هم پیوللي وي ځالون
څو چه یونا د لویدیځ څښتون
که لرمل که لمر لویده له تر ملون
نه به پریږدي دا زلمي خپل بهیرون
څوی نکامات متون ور میږولن
یا به پریږدي هم پدي چیار سرون
یا به لسبره کاندي پو بیو ایوادون
نوم د تل وه په دیځ به شمز دلون

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورا نهدسي ستا پيغوره د هند لوريه | څو چه نشت کړي له نمري بود تو لون

ستا پېرزيرمه د خاوند لوی څښتن وي

سوړه نو ستا بې پرسته يونه څو چه يون

ذکر د زبدة الفصحاء ابو محمد هاشم ابن زيد السرواني البستي رحمة الله عليه
په لرغوني پښتانه کښې حکايت کا شيخ کته رحمة الله عليه چه ابو محمد هاشم د هلمند
په سروان په سنه ۲۲۳ هجري قدسي زيږيدلی او په بست کې ئې له علما او فصحا څخه
لوستل وکړه او ور وسته ور په عراق ئې پلو ولو ولو اشعار څخه سمع وکړه او ابن خلاد
چه څرګند ويه ابي العينا سره ئې په بغداد کښې عمر وند تير کړل او له هغه ئې د عربي بلاغت
او اشعار ولوستل او په کال سنه ۲۹۴ هجري قدسي له عراق بيا راغی او ډيری کال ورسته
په بست کې وفات سو نقل کا چه ابو محمد به عربي او فارسي او پښتو شعرونه ويل او هغه وقت
چه د ده استاد ابن خلاد پېژندګوی وند سو نو ده به ئې خدمت کا او د هغه څخه به ئې خوا به
شعرونه په ادب کې د عربو او ويل ابو محمد عربي څخه په پښتو د خپل استاد ډير شعرونه هم
را اړولي دي ابن خلاد چه يو ظريف او اديب سړی و بيوه شعری درهم ستايلي دي
او ابو محمد هغه شعر داسي په پښتو را اړولي دي

شعر

ته هم بنده د دنیا کاندي چه ی وینه ‖ د خاوند پلاس کښېنږد او درپېژون
زبور ورله ورځي دنیای اروی ‖ دوه درهم خاوندان ترې ی پوه ته
له درهم ی ځني ورک سوسي تلي ‖ پر نړی ی پیخړ وی پیش ندون
که بدا ی سوځي وبولي خلق وایي ‖ د دنیا ده رښتیا ینه له رشتون
که بي وزلي وویي رښتیا خبره ‖ نور وایي داخو سوځي دي تیرون
سو درهم سندی په چاله لوید بر څه ‖ د درهم د خاوند برځای پر تمون
درهم زبد ده له خوک زبور یبرق ‖ ده وسله که خوک پکا مني قانون

نقل کا چه ابو محمد په پښتو یو کتاب کښلی وچه په هغه کښې د عربي د اشعارو فصاحت او بلاغت بیان کړی وا د نوم ی و د سالو وبزهد

ذکر د عارف رباني ربان السالکین شیخ تیمن رحمة الله علیه زما پلار قدس الله سره لکتاب د بستان الاولیا چه شیخ المشایخ بستان بړیځ کښلی دی پکال ۹۵۶ سنه هجری قدسی داسی نقل کا چه شیخ تیمن د شیخ کاکړ علیه الرحمة زوی وځکه چه دی د غور بری غوانه ولاړ او هلته هیشت سو نو خلق ی اولاد اوس پکا کړد کښېنږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشمیري خو یې اصل دوی د کاکړ اولاد دی او دتیمن رحمة الله علیه زاهد او عابد او ولی و نقل کا چه کاکړ بابا لا ژوندی و دتیمن لغوره راغی او په ژوب کښې د کاکړ بابا پیدا ندی وکړه بیا ورې او په کهګران کښې و او سید او د علاءالدین حسین شام پر ماند کښې وفات سو دتیمن بابا دغه شعر وند زما پیر رنه لبتان الاولیاء څخه نقل کول او ماله څخه واوریدل

شعر

ګیهځ رڼا دلمر خپره سوه   زما پر ګور دوېړنا ره سوه
د بلیتون ورځ توره تیاره سوه
زېغ سونا ځا په چه بیلتون راغی

زړه مې لړی ویرنی شین دی   پښه د ژړا څخه نادرین دی
زړه عوت له اوښو مې سادین دی
پیتول نولیږم چه تا خوان ته ځي

نه به بیا یم نه به بیا راسی   نه به تیاره شپه زما رڼا سی
نه به شتهي راته پخلاسی
بیلیږی چیری اوس د یون ځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حُبتن پارهٔ ی هیرې نه کړې   آ غلیه مخ په پړ یا نه کړې
اور بل دی په پښو دی وانه کړې
په ما د بل اور کړه وون داغې

ذکر د کاشف اسرار عرفان شیخ بستان بړیڅ قدس الله سره العزیز   زما پلار علیه
الرحمة لقد ما ته روایت کا چه شیخ محمد بستان په قوم بړیڅ و په سپینوراوک ی کور و دده پلار
محمد اکرم رحمة الله علیه هم د خدای ولی و او د سپینوراوک راغی بلمند ته غاړه په یوه کوډله
کښې او سیدی او د خالق په عبادت بوخت و نقل کا شیخ بستان له پلاره ډیر فیض و موند
د په ځوانی ولاړ هندوستان ته او هلته په بنګال پښاور گرزیدی او آثار د قدرت به ئی
تماشا کول او هغه وقت چه وطن ته راغی په ۹۹۸ هجری ی د اولیاء الله په بیان
کتاب د بستان الاولیاء و لیکښی او زما پلار رحمة الله علیه د هغه کتاب په سپینوراوک
کښې د حسن خان بړیڅ په کور کښې لیدلی و چه په دی کتاب کښې شیخ بستان علیه الرحمة
د ډیرو پیښور اولیاء حالونه او کرامتونه او خوارق د عادات لیکلی و او ډیر د ډیر
اشعاری هم را نقل کړی و لښو رو شاعرانو او خپلو شعرو څخه د هغه شعر ما د خپل پلار
له خولي واوریدی چه د شیخ بستان رحمة الله علیه دی
شعر چه بدلی بولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما
راسه ګذر که پر ما

دمینې اور دې زما زړه کې وریت په انګار کینا
بنې تار و نار کینا

خود به وویلېږم چې مې زړه پر تا مفتون کینا
ځان مې زبون کینا

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو ځل نظر له پر ما
راسه ګذر له پر ما

وکه نظر زما پر حال چې پروت رنځور یمه تل
یو ځېر ناسور یمه تل

لړزه مې څاڅي وینې سور یو ځېر یمه تل
په اور جلبل یمه تل

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما
راسه ګذر که پر ما

له درد سوز تل ناري او غلبلې وهمه
ګریوې سوري وهمه

یو آن مې چېرې نه آرام نه تیکاو نه دیم
نه راحت کړمه قیم

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما
راسه ګذر له پر ما

د خوږ ژوند مې لحال ته دې ای باد آګاه
یې دې د زلو همراه

د خپل غیرت پروې بستان ته کړه د مهر ښندل
کړې له ګنا د ګوا بښل

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو ولر نظر له پر ما
راسه ګذر له پر ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکر دا میرا نفضبی شیخ رضی لودی علیه الرحمة پلوه سه په دی چه کامران خان ابن سدو خان پښېر صفا کښ په ۱۰۳۸ سنه هجری قدسی علی صاحبها التحیه والصلوة والسلام یو کتاب وکیښ چه کلید کامرانی ئی نوم و بیدی کتاب کامران لکتاب د شیخ احمد ابن سعید اللودی چه په ۶۸۶ سنه هجری ئی کښلی او نوم ئی اعلام اللوذعی فی اخبار اللودی دی هسی نقل کا چه شیخ رضی لودی د شیخ حمید لودی وراره و چه شیخ حمید ملتان پاچا سو نو ئی خپل وراره پښتنخوا ته د لیږی چه خوغه خلق د اسلام دین ته رادولی شیخ رضی راغی دوه کال ئی دکسی بیخ و گرزیده او هلته ئی ډیر مخلوق مسلمانان کړل نقل هسی کا نصر د شیخ حمید زوی چه ملتان کښ د ملاصده لداسنا حکم سره کښینوست او لاده ئی څخه ئی دالحاد او اسماعیلی فرقی عقاید زده کړل او وگرځیدی د دوی په اعتقاد او ملحد سو چه شیخ حمید رحمة الله وفات سو نو ئی پر ځای دفتر کښینوست او د الحاد ترویج ئی شوره کړی او قرامطه ئی راوستل شیخ رضی علیه الرحمة چه سو چه مسلمان د څپل تر ورنصر ته ئی دا سی پارکی وښل او دوی ستوی

پارکی

دالحاد پلور دی تر پیل	گروه دی زموږ و کوراوه
موږ رونلی په سه یارنه	تا پټور ولو براد د
لرغون ولی گرد هیدلی	چه دی گو بنی اراده

معنـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سغه گروه دی اوس آزره کړه — چه پلرودی رټاوه
لودی شا پنا ماسپک سو — که په سرخو مو درناوه
لفرندوي له کبهال — لودی نه یې پاکاوه
زمونږ رغاوه شاله گروه — د ورځلوی په رغاوه

شیخ احمد لودی هسی نقل کا چه لفر لودی هسی د شیخ رضی رحمة الله علیه عنه کوت دعا

دالحاد پېتور تورن سوم — زه لا غون خو ملحد نه یم
زما د بنده هسی تورا کړی — نه ملحد یم د د بنده یم
له اسلام نه تر پلمه — تورانو تخه په ترپلمه یم
گروه مي سغد لا غونی دی — اوس هم گروه پلر غونه یم
د اسلام پر هسک نه ظلم — د تورانو ته تیاره یم
د لودی نه وی سنتي یم — د حمید نه لوی کنهال یم
تورانی د بنن چه وایی — زه له گروه په آزره یم
دای تورتاسي دره هوی — زه موسن شاسي په تله یم
ه د بنو دیناوی مغزه — زه لودی یمه خوزه یم

عفا الله الماضیین ورحمة الله علی الذین اعتصموا بحبل الله المتقین

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر مقبول ربانی شیخ عیسی مشوانی رحمة الله علیه

سی نقل کا خواجه نعمت الله هروی لوستونکی مخزن افغانی کښی چه په دوران د جهانګیر پادشاه ی وکښلی چه شیخ عیسی پقوم مشوانی و او په دالمری سکونت کا او د شیر شاه سوری په دوران کی ژوندی و سی وایی چه یو شیر شاه ته خلقو ویل چه عیسی شراب خوری کا شیر شاه خلق وګمارل چه ورلاړ سی او د شیخ شراب وویني چه راغلل شیخ یخپل کور ناست و صراحی او پیاله ورته پراته وه خواړه ی د پادشاه سړی چه راغی وی ویل ای شیخ په دی پیاله کښی څه خوری شیخ ویل راسه ته هم ی وخوره سړی چه صراحی . . . کړه په پیاله کی شیدی را توی سوی ولاړه او دغه حقیقت ی پادشاه ته بیان کا
نعمت الله کښلی دی چه شیخ عیسی رحمة الله علیه لوی ولی و او د خدای په توحید کی ډوبه
مشغول په پښتو او فارسی او هندوی ویلو د پښتو یو شعری دادی

یخپل کار کړی یخپل انکار کړی || کله با درسیم کله می خوار کړی
تخو تا دری په صفتو نو || کله می نور کړی کله می نار کړی

عیسی حیران دی پدی شیونو
کله می یار کړی کله اغیار کړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د سلطان السلاطین سلطان بهلول لودی علیه الرحمة الله الولی

په مخزن افغانی کښې نعمت الله رحمة الله علیه سی کښلی دی چه ملک بهلول د ملک
کالا زوی و په هندوستان د سلطنت لو اهسکه کړه او د ...ملک لالودی
طایفې تخت و هغه زمانې دی لودی تبر سلطنت ... پیښه کښې ملک بهلول په
سرهند د اسلام خان تر وفات راهسی استقلال و موند او تر جنګو په وروسته
پر دهلی خطبه او سکه ووهله پانی پت او لاهور او پانسی او ... او ناګوری
د ملتان تر ... پوری و نیول او د هندوانو د راجه ګانو سره ی سخت جنګونه کړه
او اته دیرش کاله ی پر هندوستان سلطنت وکا او دیر عادل او عالم پادشاه
په کال ۸۹۴ هجری قدسی وفات سو لله په دا ای

بهشت صد و نود و چهار رفت از عالم
خدیو ملک ستان و جهان کشا بهلول

د سلطان بهلول علیه الرحمة وفات په تبه د جلالی قصبه کی و او محمد رسول
ملا توان هوتک پټه خزانه کښې کښلی دی چه په هندوستان د برستی یو سم
خلیل خان نیازی سی رباعی انشا کړه او د سلطان بهلول پادشاه
په مخه کښې وویله

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

خمري او ريځې ژاړي له پاسه　　کو يله بڼ غ ته بيلتون له لاسه

په سغدلوني کوبه بڅول ستا　　دا مرحبا کاستا زموږ هواسه

سلطان بهلول رحمة الله عليه په دا رباعي ولغوږه په جواب ی دا رباعي سمدستي وويله

رباعي د سلطان بهلول

ملک بزرغون کړم په د رکړه راسه　　ګوره اوريځې د داد له پاسه

څول مې د عدل بد د روزون دک　　جهان بزيب موي زما له لاسه

ذکر د خان عظيم مکان خوشحال خان بګ عليه الرحمة

محمد رسول هوتک پټه خزانه بياض کښلي دي په خوشحال بګ د شهباز خان خټک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ کال هجري پيدا سو او دا خان خوا مړنی او غښتلی و خوشحال بګ څو کال په هندوستان بندی ؤ او بیا ی له مغولو سره ډیری جګړی وکړی او داورنګ زیب پاچا سره ی ترمرګه دښمني وکړه او په دغو تاوګښي مړ سو نقل کا چه خوشحال خان بګ د خټکو سرداری کړله او هم ډیر زلمی ی درلود چه لوی شاعران و او په دغو کښي د خوشحال بګ هم د غزلو دیوان لرینده چه دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعی

خمری اوریجئ ژاړی له پاسه کوله بوغ کا بیلتون له لاسه

په سغه لوني کو هر بیجول ستا دا مرحبا کا ستا زمونږ هواسه

سلطان بهلول رحمة الله علیه په دا رباعی ولغو بزه بجواب ی دا رباعی سمدستی وویله

رباعی د سلطان بهلول

ملک بزرغون کړم په درکړه راسه گوره اوریجئ د داد له پاسه

خول می د عدل به درو روڼ دی جهان بزیب موی زما له لاسه

ذکرد خان عظیم مکان خوشحال خان بیگ علیه الرحمة

محمد رسول هوتک پخپل بیاض ... کنبلی دی په خوشحال بیگ د شهباز خان

خټک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ کله هجری پیدا سو او دا خان خوا مرنی او غښتلی و

خوشحال بیگ څو کال په هندوستان بندی و او بیای له مغولو سره ډیری جگړی کړی

او دا اورنگزیب پاچا سره ی تر مرگه دښمنی وکړه او په دغو تاوکښی مرسو نقل

کا چه خوشحالخان بیگ د ختکو سرداری کړله او هم ډیر زلمی ی درلود

چه لوی شاعران و او پخپله خوشحالبیگ هم د غزلو دیوان لرینده چه دده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه ډیر ښه دي او ځله ځله ئې هم په شعر وايي او قصايد هم دي نقل کا چه خوشحال بېګ د مغولو په بند کښې وو او په د رنتهبور کوټ بندي و پښتانه ختکان ولاړل او دده ي ، هغه به يې ځاني راوبوست اورنګ زيب لښو بخبر شو چه دی خپل وطن ته راورسيدی او هغه پادشاه سره ئې جنګونه وکړل د خوشحال بېګ ملي اکوړه نوميږی او هلته ختکان پراته دي پنځلو خوشحال بېګ عالم او شاعر ښه سو روايت کا چه خوشحالبېګ هر ايه په فقه کښې په پښتو را وا پروله او ډېر کتابونه ي وکښل او په کال سنه ۱۱۰۰ هجري وفات سو محمد رسول هوتک پخپل بياض د خان عليين مکان داسې شعرونه کښلي دي چه زه ي هم په دې کتاب نقل کاندم

غزل

يکا ته کاته مې سترګي په ځاته شي
چه خبر دی د راتلو ز ياند وشي

ته خو اوس لسانده ولاړې مرور شوی
دا ځايارۍ وهم ګندن يې زړه شي

چه ديدن د محبوب وکړم تازه شم
لکه بنت په باران سره او به شي

کوره تارابندي کومې کوډي وکړي
که په ښنبو دړځي د دوهم زړې مي ندشي

بهارمان د هغه وقت يم دريغ دريغ
که د زينې سيب ي بيا د ما پخوله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل یار د جدایی سبب کاروی — لکه روح چه له وجوده بیواته شی

بخته بوزه مدد بیا راسره وکړه — چه په غیږ کښی می بیا تلی یار اوده شی

د خوشحال سلام په واړه ښو یارانو

گندی بیا می پلید و سرونه بند شی

وله ایضاً

که مسجد کوری کندیر — وارو یو دی نشته غیر

یو می بیا موند په هر څه کښی — چه می وکړ د زړه سیر

بند خدای پسیر گرزم — چه تر سر سیده طیر

خوشحال یو دینی خوشحال لدی

ورند ورته دی غیر و زیر

ومن رباعیاته رحمه الله

چه خر صفات وی یا ترسنده وی — یاری له وی او شرلنده وی

د بد دیر بیروی په تنگسد بلا ته — بتر تر داند شکلم بنده وی

وله ایضاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښیار ښمېله په ورمو لوړ یا تله کا   ورمونده وایم له څوک مخ پرانده کا

محتاج د لوړو لوړو نغریو شي   سري چه خپله کتوه پاتله کا

ذکر د زرغون خان جنت مکان چه په قوم لوړزی و روایت کا

دوست محمد کاکړ په خپل کتاب غرغښت نامه کښې کښلي دي چه زرغون خان د لوړزاد
لوړزي وو او پکال ۸۹۱ سنه هجري مبارک ولایت هرات ته او له هغه ځائه په عراق
او خراسان سفر وکا او د اوزبکو پښتنو کي زرغون ښکاره په زړه سنده مرانه او غیرت
په شیباني خان سیستان ته ورسیدلو زرغون خان له دوسره جنګونه وکړه ن
چه د اوزبکو لښکر ډېر ومړل دوست محمد کاکړ هسې نقل کا چه په ۹۱۲ سنه هجري
زه ولاړیم هرات ته په لګهان کښې مې د ملا ایوب تیمني تخځ د زرغون خان د
غزلو او شعرو دیوان ولید چه اوراق ئې وپشمېر دري سوه هم د دوست محمد کا
روایت دی چه زرغون خان ډېر ضعیف سو او په ۹۲۱ سنه هجري په ډېر لوت
کښې وفات سو دوست محمد کاکړ په خپله غرغښت نامه کښې د الاندې دوه چه
مثنوی د ساقي نامي دي د ده له دیوان د اشعارو نقل کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثنوی ساقي نامه

ساقي پاڅه پیاله راکړه | سرور یار مي پخلا کړه
اوبه توبې په لښو کړه | اور مي مریدې اوبو کړه
ښکلي سو غنچه ګل کا | زلفې تاوي د سنبل کا
بلبلان شور و فغان کا | کښېدن په ګلستان کا
زاهد ورځي صومعې ته | شراب پیري میخانې ته
هر سړی په میو مست دی | دې بهار کې ګلپرست دی
پراغونښ سړي ښي دي | د غښتولو تندارې دي
جهان ټول سور او زرغون شو | ورځ راغله ښکلي ګلون شو
سړي ټول شور و شغب کا | یاراني کاندې طلب کا
بهار وقت د یارانې دی | ښه موسم د پیمانې دی
لږ ساقي پاڅه بهار دی | تن ژوندون سبا رفتار دی
دنیا پاته موږ به ځو نه | تور د خاورو کښې به یو نه
پیمانه د ګډ لارې کړه | بزم تود په پیاپي کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه یو دم سم آزاد | تا بناد زړه می سینه بناد

ساقی یا څه وخت د مل دی | پخوښش کی خم د مل د

وخت د میو د لیښو دی | د پیالو د ډکیدو دی

سغه څوک اوس د مجبور دی | چه ی جام تش و شلولی دی

مستان گرزی په باغو کښی | مستی کاندی په راغو کښی

لاس په لاس دی یارانی کا | یو په بل ناز و نخری کا

مجنون وصل له لیلا دی | د جمال په تماشا

نه غم نه ستړنه بلیتون سته | نه هجر نه فکر خوف سته

تر تا ولړ زمه را سه | ساقی یو کړی مجلا سه

ما ته جام د زیل و نور را | چه یو تش می دل خور سه

او می بل د زړه ښکور کړه | لیهو حیا هر څه ی تو ته

په بل څه نوی الفت دی | تو له مهر د محبت دی

تول اخلاص دی او صفا دی | تیاره ورکه سی رڼا دی

له زړه کم غش او دغل سی | جهان تو له گل و مل سی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقی ستا مهر مطلوب دی	نو بهار ځکه مرغوب دی
له ستا لوری پیرزو نوی	نو بهار به په څه بند وی
څو نه به نګار رنګ د ګلو	بی مستیو بی له ملو
نه به بزم پشور تود سی	نه نغمی نه به سرود سی
جام به تشه د آرزو سی	ورک به جهه او پیرزو سی
نو ساقی پاته بهار دی	بزم تا له امید وار دی
یاران ناست سنګی ځلو دی	ستا د جام پامید نوز دی
ته هم راسه عنایت کړه	بزم تود د محبت کړه
سر د ملو څخه ډک جام کړه	د یارانو ئی انعام کړه
چه سوری بزم کښی تود سی	د رنګالو غوږ و سرود سی
د جهان ویر و غم هیر کا	یو دم بند په عشرت تیر کا
په په مخ کی مو بلیو دی	لجهان سبا یون دی

دز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د الله تعالی پر رحم لو مرد دوست محمد کاکړ علیه الرحمه   د بابړ خان زوی و چه د
کاکړ بابا د زیارت د پاره په کال سنه ۹۱۲ هجری ولاړ هرات ته او بیا چه راغی بیرته ودب ته
په کال سنه ۹۲۹ هجری ئی یو کتاب پښتو نظم ته چه نوم ئی دی غرغښت نامه د اکتاب
چه ما ولیدی ئی شیرین بیتونه په مثنوی لری او د غرغښت بابا قدس الله سره الکریم
حکایات دی او د رشتینو خلقوی روایات راجمع کړی دی دغه کتاب زما پلار
په لوبو کښې هیندلی وا او زه هو په کرهول کښې موکو چینیو او زه ئی په سبق لوست
دوست محمد علیه الرحمه چیل کتاب کښلی دی چه زما پلار بابړ خان هم یو کتاب مشعر
کښلی و چه نوم ئی و تذکره غرغښت هغه وقت چه بابړ خان وفات سو او
زه پر کور نه وم هو هغه کتاب ورک سوی وا او بیا ضایع کړی زه چه راغلم
د خپل پلار په ماتم سی ویر جن نسوم نکه چه کتاب ورک و ما خو د هغه کتاب
خبری اوریدلی او په وار و وار و ویلی وی او هم می یو څه لا هغو تحفه پیاد وی
نو ما پر خدای تو کل وکا او هغه قصی او روایات می بیا په شعر وویل خدای
تعالی جل شانه دی زما پلار سی مشکور کا   سی وایی کښو کلی ددی
کتاب عفی الله عنه چه ما د غرغښت نامی تحفه د غه حکایت را نقل کړی دی

(c) ketābton.com: The Digital Library

حکایت لہ غزنت نامی

لہ نیکانو روایت دی — ھسی تولگہ حکایت دی
نور محمد کاکړ راوی دی — چه ی فیض تل جاری دی
د نیکو نو لہ خولی وایی — چه غزنت ی راته ښایی
چه کاکړ ییکه زاھد و — لوی ښځبتن لہ تل عابد و
تل ترتل سی عبادت کا — بیر دی لیاری ریاضت کا
ښپې ی رنی په لمانځه وی — په ژړا و په نادو وی
ندی خوب ندی خوراک و — عبادت ی ژوند و ژواک و
چه په کښېنوست په لمانځه — یا به کښېنوت په ستاینه
ورځ ی تول په قعده وه — شپه ی ھم یوه سجده وه
تل ی سیر د لاھوت کا — په یوه گوله ی قوت کا
غرق به تل په ذکر الله و — ھر سبا او ھر بیگاه و
یو د شپه دی عبادت کا — ھر گناه ی ندامت کا

سړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

منزلې پنځې سوې لږ خو به — په شپو شپو ې دویشتر

مېږې خوب ې و لید ګرانه — په غرغښت ښېې بېنهانه

وایي اې کاکړ زوېه — لټا خوښې یمه نیکخویه

ستا قدم زما پر سر دی — ماسوا کښې دی قرار دی

شپه و ورځ د ده لمانځه — د ښتښتې عبادت کړه

وې پایته لټا نور دی — شپې او ورځې د پکور دی

څه جهاد د کره پرتا فرض دی — وا هم ستا د غاړې قرض دی

یوه ورځ جهاد افضل — تر ملو کلو لمانځل

ثواب چه تل لمنځ و روژه کا — یه جهاد بدی یوه ورځ کا

طرې شره د دین همدا دی — بیا خدمت د خلق اهد دی

لټا پاته دواړه د نیه — ځان خبر کړه ښه ښه د نیه

تورو او اغله مجاهد شه — د لوی خدای د دین قاصد شه

د خدای نور پر جهان خور کړه — دا خدمت ې پښتانه یو کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د لښکر عبادت سې | ځان د خلاص له معصیت کی
چه له خوبه وېښ کا کړ سو | د غزا پر خوا لوړه سو
زغره خول ی آراسته کړل | د غزا عشق تېره کړل
هرات خواته په تلو تلو سو | د سلطان غیاث لملو سو
ویکړه هوری جهاد ون | د سلطان مل شو پېملون
څو هوری تر دنیا تیر سو | د غازیانو پېتول شمیر سو
چه ی هلته هم وفات سو | نبغ پېخاور و د هرات سو

میره هسی ژوندون کاندی
مری د خدای پر رضا باندی

ذکر د محبوب سبحان عبد الرحمان علیه الرحمه — محمد رسول هوتک علیه الرحمه

مجمل بیاض کښ هسی کښلی دی چه عبد الرحمان بابا په قوم مهمند و او په پېښور ی ژوندون کا پلار ی عبد الستار نومیدی او په بهادر کلی ی دیره وه عبد الرحمان بابا په سنه ۱۰۴۲ هجری پیدا سو او له ملا محمد یوسف یوسفزی تخه ی لوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکا او له سعد تحریزی فقه او تصوف زده کړل او بیا ولاړ کوهات ته هلته ی هم
سبقونه ولوستل او سند عالم شو په ځوانی ی دنیا پریښوله او اکثر به په غرو گرزیدی
او کله به ولاړ د هندوستان په خوا او د خدای عبادت به ی کاو د دنیا په کارو به نه
مشغول کیدی عبدالرحمان بابا یو عالم ربانی او عابد سړی و او ډیر شعرونه ی د خدای تعالی
جل جلاله په محبت کښي ویل او په پښتو کښي به رحمان بابا مشهور شو په ۱۱۱۸ سنه هجری
وفات شو خلق ی تر اوس د پیښور په هدیره کښي زیارتونه کا او دده شعرونه لولی
د رحمان بابا د بیتو او غزلو دیوان سته او ډیر ډیر پیدا کیږی سړی وایی فقیر محمد
هوتک غفرالله ذنوبه په ظل الله پادشاه جهان شاه حسین کاتبان واستول او
له پیښوری د عبدالرحمان بابا علیه الرحمه د دیوان نقلونه راوړل او په قندهار
کښي علما او زاهدو وکتل او اوس ډیر دی فقرا او د خدای دوستان د عبدالرحمان بابا
شعرونه ډیر لولی او خوښوی او عام خلق فالونه پر گوری حتی په ښځمنی هم دا
کتاب ډیر وایی او خدای تعالی دده په دنیا کښي سی برکت ایښی دی چه د هر څو رجمن
زړه دار وی چه کا او هر غریب او محتاج مستغنی کا زما پلار سی نقل کا چه په
قندهار کښي د رافضی گرگین خان جور و ستم تر حد تیری وکا او خلق د خدای هستی حنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه داب سول چه سپېرګ خو بیا سول نو دوی په کوکران کښې مغفور رحمانی برګزیده صمدانی
حاجی میر خان هوتک سنبالم خیل ته ولاړل او ده ځنی چاره د کار طلب کړل او دلته لو
ادیل سر ده ول چه دی و ییې بعضې کړې ځنی مغفور ریوه درځ ترما بنا مه لدلو نوره پښتنو
خانانو او مشرانو سره مصلحت وکا او هسې ی تړون وکا چه ظالمان مړه کړې او ځانونه
لجور د ظلمه وژغوری په پای کښې حاجی میر خان علیه الرحمه دویل راسی چه عبدالرحمان
بابا قدس سره هم ویلی پښتو چه د ده دیوان ی خصوص کا هسې شعرونه و بیت

ز د مکتوب غندی په پټه خوله ګویا یم	خاموشی خاتیری کاتر غوغا ځما
کښت د عشق په تو ده ز ملد امان چرګ	سمندر بو به چه ز لیت کا پهرا ځما

د غه بیتونه ی ولوستل ځنی مغفور حاجی اولس ته وویل چه د ظالمانو کار تمام دی
ما اوس د ستی خاموشی بهتر ده لکوله په پټه خوله داکو ښنی کړو چه ظالمان
رسی چه مناسب وقت راسی نو بیا به ږه پر تاسی ښیږ وکړم ځنی وقت باید تول تیار ریو
و ظالمان له وطن و باسو نقل کا چه یوه میاشت وروسته جنت مکان حاجی میر خان
د اولس مشران او خانان راو بلل او په ما یحذری جرګه وکړله او دلته لو یقرآن قسم
وکا چه د ګرګین خان ظالم له جوره ځانونه خلاص کړی پر دی وقت بیا حاجی

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان مغفور لە رحمان بابا تخه دا بیتونه ولوستل — بیت

پە اسمان ئی رخ پیت کری پسە اب و | خدای وماوته ښکاره کی بغدمو
چە رقیب راته تړلی پرزنځیر و | ښمل حبیب را باندی پرانست هغه بیه
یو صالی منت بار او مې رحمان | یه صدقت کښی د خلی ښکلی بیا

نقل کا چە د خدای پە قدرت دغه ورخ پر اسمان اوریځ هم وه چه حاجی میر مرحوم دابیت ولوست بغدر کری لربنکاره سوه اوریځ ی لرجه بسته سوه خلقو هم دغه یوا الٰهی مدد وکاته اوبیا نو جنت مکان حاجی میرخان خاتمه وویل دادی د خدای تعالی مهر او لطف هم زموږ ملګری دی اوس نو وقت دی چه توری ند تکیه وکابو او افغانو ته لربنجن وژغورو بغدو چه په ۲۹ د ذیقعدة الحرام ۱۱۱۹ هجری اوس قتول سول او د جنت مکان حاجی میر په مرد یه قتل باور شو تل د بنجنانی قتول مره کرل اوس به نو کاتب الحروف عفا الله ئو به د عبدالرحمن بابا شعرو ن ر انقل کا

غزل

زه داسی دیوانه د مجنون چا کړم | لە رواج لە رسوم بیرون چا کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسو بیبم چه د اچاری پیما ثوک ه | لیونی د خپل شاه په افسون یا لرم
لومی سترګی لوم بانه لومد غمزه د | دوب هید ښندی پخال بون یا لرم
توکل توفیق نو د فتنو راتحې ندو | په فتنو د روسترګو مفتون یا کړم

رحمان هیڅ لیخپله ګانه خبر نوم
په داسی ننه زبون او محزون یا کړم

ذکر د شیخ الصالح محمد صالح رحمة الله علیه — بیا وایي کاتب د دی کتاب محمد چه ملا الله یار الوزی په تحفة صالح کښی کښلی دی چه شیخ محمد صالح په قوم الوزی و په حلقه کښی اوسیدی او عابد او عالم و چه وقت کی په ده ... تیر او و او د خلق سه ارشادی کا نقل دی چه شاد بیګ خان د قندهار صوبه دار شیخ محمد صالح د غوښت چه کابل ته ولا یسی او هلته حلقه ته فیض ورکړی او په تدریس د علومو طالبانو ته هدایت وما شیخ محمد صالح ورته وکښل چه ماله طمع د عزت نشته او په دنیا پسی تګ نغواړم زما داسی مقصد دی چه دنیا ما ته راسی نه چه زه ولاړ سم د دنیا پسی کړ زما عزت عزلت ما پر ی ده او په دنیا پسی ځی مد مسافر کوه چه د غه خط ور سید ی شاه بیګ خان ... وویل زما سم سا عزت مخصوص و نه یکی عزتی بیا وایي محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ملا الله یار د خپل شیخ پیتامه دکینې کتاب په تحفهٔ صالحی نوم د پښتو کتاب کښې د خپل شیخ علیه الرحمه احوال او خبرې وکښلی او د ده د اشعارو یو څه برخه ئې ضبط کړه له هغې تحفې دا غزل دی په شاه بیګ تذکره کښلی

غزل لشیخ محمد صالح

دېلي دېنې فیض هر سبا وړم
په اشنای دښمن نا څاپه پلاس کښېوت
پر دنیا له تجارت څوک د دنیا کی
دېلي لیدل د رب په بهانه کی
کرېږ تخت ئې د سلیمان سور کړی سری

بېهوده منت د ولی د نور چا وړم
روغ ئې نه دی یو ګل پیتل پیمانه وړم
زه د عشق پیبا زار د عشق سودا وړم
خزانې که دی ګل جهان پښا وړم
عاقبت خاور و ته بنده عمل پیشوا وړم

بیلا عشق خوشحالی پر ما حرام
زه صالح که په خوله خوبی یو ژړا وړم

غزل وله ایضاً رحمه الله

په پیري ی غنچې غرنځ سی د چمتا نو
په لوړ ئې ترخه خلاص پیري رنځور وکی

روغ به وه سی په دارو د طبیبانو
دا د زړه دارو به په نکړه حکیمانو

مگر بعد چه حبیب دی هم طبیب دی
کارسازی کاد خوارانو رنځورانو

هیڅ اثر را باندی نکاند عالمه
نه بدویل درو ګوهر د ناصحانو

نصیحت زړه خواری راپه نسته لوځیږی
زړه می وړی په منګولو خوبرویانو

که صالح خندی د زړه په پوهیو پایي
لور دولت پر دنیا نسته طالبانو

ذکر د مقبول ربانی علی سرور قدس سره العزیز په تحفه صالح کښی راوړی
چه شیخ علی سرور شاه موسی خیل لودی و چه د هندوستان پښتانو کی دیره واو خاوند و ذکر اما تو
او خوارقو چه خلق به هر کله حی لیدل په مخزن افغانی کښی هم نعمت الله هسی راوړي
چه شیخ لوی لوی کرامات ښکاره کړل او خلق په وګرویدل په تحفه صالح کی راوړی
چه شیخ بخپلو مریدانو ته هدایت کا او وعظونه او د سوالونو ځوابونه به ئی ویل او د تصوف
مشکلات به ئی حل کول یو ورځ ئی سوال وکړی وسو چه پس ترا هر لحظه مرگی رجعتی است
مصطفی فرموده دنیا ساعتی است فخ مقصد لری زهو مرګ ورجعت کله دایم او
مستمر دی او که دا مرګ ورجعت دایم او مستمر وی نو به حیات بعد الممات
متعدد سی او د تناسخیانو عقیده به سی بیعه عارف ربانی سی جواب ورکا

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ذات ماسوا دی له بدنه ذات د اسما ثابت دی او بدن متحلل دی بیتی وایي
اَنتَ اَنتَ لاَ بِبَدَنِکَ. فَاِنَّ بَدَنَکَ فِی التَّحَلُّلِ وَلَیسَ عِندَکَ مِنهُ خَبَرٌ فَاَنتَ وَرَاءَ هٰذِهِ الاَشیَاء
د غه مرگ و رجعت بدنی دی نه ذاتي او هر کله چه تحلل و موند سابقه ذرات لوی پر ځای دیږی
لاحقه ذرات او همدغه تجدد دی په دنیا عدم تحقق ثابتوی او همدغه چه مصطفیٰ علیه السلام
وویل اَلدُّنیَا سَاعَةٌ رشتیا کوی په تحقه صالح کښی د عارف ربانی علی سرور لودی اشعار
دی په دا غزل ځنی را اخلم

غزل لعارف الربانی

محبت پیاله می نوش کړه بیجا زکی | دحق نور وینم پسترگو دایاز کی
د رست وطن راته دریاب شو بي دیدن | دید می نشی مگر خدای می سبب ساز کی
که زه می شم هم للور کړم سر پور ته | ناگهان چه می دلبر پورته آواز کی
ار می سر غوځه د رقیب پتیره تیغ سی | هم به ځم که می دلبر غوښت پیمهر دناز کی
زه و یار ملا ما ناست و یو له بله | پر غماز د باری کا بنی د غم ساز کی
گران بلیتون به د سخو مینو و ینه | چه تل ناست وی تراپت کی سره زار کی

ای سرور غمازان شوه بي حساب
پاک الله د صورت تش بي مغز پیاز کی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوبیمه خزانه په بیان د پښتو شاعرانو چه زموږ معاصرین دی غفرالله لهم

ذکر د انشای بزم آرای ملا باز توخی   ملا باز توخی په النغر کښی اوسی او په

اصناف د اشعارو کښی استاد دی غزل او رباعی وایی او د شاعرانو ښار دی او زما

په محمد هوتک سره همراه دی ملا چه قندهار ته راسی زموږ مجلس پیتو دوی او یاران دده

له لطافت د طبع ممنون   ملا باز مبادی د علومو لوستی او په فقه شریف کښی تیار دی

علم منطق او حکمت لولی او ډیرو شاگردانو ته دی درس ورکوی د محمد په ابتداء د ځوانی

تللی و او پېښور ته ځای د استادانو لوست کړی   لطیفه

یوه له ورځو ملا باز راغی او قندهار ته نبی زما میلمه شو دستی ما چرگ حلال کا

او طعام می تیار په دسترخوان راغی ملا باز سبی شعر ووایه

شعر

پر لوړو دی آرزو دی || د باز برخه یو چیچی دی

د باز ښکار روی د نمر ځنو || او سی می بس اسپینکی ورځی دی

ما تر خدمتین دی هم حلال کا او د میلمه میلمستیا تر می پوخ کا د ابد له

ده بلو ځنه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدله

راسه پر څنګ راسه لیلی ته مې نږدې سه لدل | بیمه نږ ځي چه مې وند نجتې پېچوږ زړه نګوي

راسه پر څنګ راسه لیلی ولې لماکړې بلیتون | دا ستا لعمه نه زړګی دې پېرو دینو کلګون

که هر څو تښتم نه پرېږدي مې ستا د عشق شوانځون | زه نخلا بیرو لعنا زېدلي بردنه پټلی

راسه پر څنګ راسه لیلی چه دې پرزړه ګلم ملهم | دا ستا په عشق کې مې ترشا کا د دنیا دارۍ غم

حساب کتاب مجلس مې واړه کا ستا مینې برهم | لا رو رتر نسته چه د کښینوم درنو یکو ګل

راسه پر څنګ راسه لیلی چه د پرزړه کم یوری | کجل دروا خلدواړي ستړکی بدي زدنم زړی

لیدل به ستا د مخ کوم اندېښنې نکم نوري | پکارمې ندی ستا د مخ د جنت زیړي ګل

راسه پر څنګ راسه لیلی چه سره وکړو خوالد | پرتا مین یم بې لتا مې نسته هیڅ اندېښنه

زه د غره باز د هم تا بندي کړمه قفس کې پر شد

یو وار مې خلاص که چه بیا زده کړم دوزر خیرول

ذکر د افضل المواصرین ظل الله فی العالمین شاه حسین لازال ظلال سلطنته من مفا
المسلمین پادشاه جمجاه ظل الله شاه حسین بنا لم خیل میرزا د مغفور جنت مکان حاجی
میرخان زوی د ے چه اوس پنځه اتنی کښې پادشاهي ه او ښتانه ي پیوری آ ینم
پادشاه عالم پناه په ٥ د ٢٣ ربیع الاول په ١١١٤ سنه هجري پیري کښی د کلات

پیدا سو هغه وخت چې حاجي میرخان د بیت الله ادا او اصفهان سفر وکا پادشاه ظل الله کوچنی د
اولاد اعلم علما ملایان د محمد هوتک تخت ځی درس ولوست او تر دوه لسو کلو پوری د عمر ئی
د فقه او تفسیر او منطق او د بلاغت کتب ولوستل او په قندهار کی له پلار ری مصالح
د امور سره کړل او په جنت مکان حاجي میرخان په ۲۸ د ذیحجة الحرام سنه ۱۱۲۷
هجری په قندهار کښی وفات سو پادشاه ظل الله ثور لس کلن وا او د خپل مشر ورور شاه محمود
خان سره و میر عبدالعزیز چه د حاجي میرخان ورور و پسله مرگ د ورور په قندهار کښ
مشر سو خو داوس رعایت ئی کم کا تر څو په سنه ۱۱۲۹ هجری د شیخی د ناسرخ له قهر له
بام خطا سو او را ولوید مړ سو د خپل عم تر مرګ وروسته میر محمود په قندهار کښ
پادشاه سو او د سیستان او کرمان پر خوای لښکر وکا په سنه ۱۱۳۵ هجری چه د
اصفهان د ضبط دپاره ولاړ په قندهار کښی خپل ورور پادشاه ظل الله شاه حسین پادشاه
کا او د قندهار او فراه پادشاهی تر غزنی شاه حسین ته دور کړله او دلته لو غلجو ملکانو او
خانانو او مشرانو شاه حسین په خپله پادشاهی ومانه او خطبه او سکه ئی په نامه د مبارک
جاری سوه شاه حسین ادام الله دولته ډیر وړ او مشهور پادشاه دی د رعایا
پر دادرسی او د دادخواهانو فریاد اوری د ظالمانو لاس کوتاه دی او رعیت آرام دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاچاه عالم پناه دربار کښې نور علما او صالحان لا ډېر وو افضل العلما ملا یار محمد هوتک
چه د پادشاه استاد دی لوی عالم دی په فقه کښې ی کتاب مسایل ارکان خمسه کښلی
دی بل لوی عالم د دی عصر چه د پادشاه ظل الله تر ظل لاندی ژوند کا د قندهار د جامع
امام ملا محمد یونس توخی دی چه د ملا محمد اکبر فرزند دی او د علومو تدریس کا او کتاب
د جامع فرایض ی کښلی دی په پښتو او بل عالم جامع الکمال ملا زعفران ترکی دی چه
مدار المهام او صدر الافاضل دی او د پادشاه ظل الله کښی لاس دی او د محمد چه د
پادشاه زوی دی استاد هم دی ملا زعفران په حکمت او ریاضی او طب کښې استاد دی
او ګلدسته زعفرانی ی په حکمت او طب کښې کښلی ده دا کتاب ما هم لیدلی دی او مطالعه کړی
پادشاه ظل الله شاه حسین په جنګ کښې مړنی دی او په ډېرو لوډ ... لکو لښکر ګرندی د
غلجو طوایف تر غزنی پوری ده د پادشاه سره دی او په ابدالیو کی تر سیستانه او هرات
حکم کا په ۱۱۳۸ هجری شاه حسین لښکر د کا او د بهادر خان په سالاری ی
د شال او پوښ ولایت فتح کا او په کال ۱۱۳۹ په جلد پادشاه ظل الله تر
ډیره جات فتح کړل او تر ګومل ی ضبط کړل او س پر دغو ټولو ځایو ده د ه سکه جاری شی
ده او حکم ی ساری پادشاه عالم پناه په ارګ کښې د قندهار سخه قصر چه نارنج باغ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلند پېغلۍ . چه یوه ورځ دربار کا یکتب خانه کښې او په مجلس کښې علما جمع کیږي او شعرا او فضلا
ټول لوی ز . محمد هوتک کاتب د دې کتاب هم په دې مجلس کې یم او پاچا شاه ظل الله اشعار
او ابیات پښتو کا ئې هم او کتاب د دیوان ئې مرتب سوی دی کله په پښتو اشعار وايي
او کله فارسي نثر هم میل کا او ~~کتاب د دیوان~~ استاد العلما ملا یار محمد قندي قرات کا
په سهو و سقم ئې زایل کا او د پاچا شاه په اشعارو کښې لږ سهو لیده شي او علما ئې ټول
په بلاغت او فصاحت قایل دي او سماع ته مایل هسي وايي محمد کاتب د دې کتاب
چه یوه ورځ د پاچا شاه ظل الله په قصر کښې مجلس و او فضلا او علما سره راټول ناګاه
احوال وسو چه قاصد راغلی دی او پیغام ئې لېږلی ... راوړی ملا زعفران
د باندي ... یو ګړی پس بېرته مجلس ته راغی او زیری د فتح د شال او ... ئې
وکا او دا بیت ئې عرض کړل

بیت

صين پاچا شاه د ... د کوري || چه ئې فتح په ... وشال کا
دا زیري ئې راوړي دي حضور ته || تو زعفران انعام پر سر زعفراني شال کا

شاه عالم پناه زر زعفراني شال ورکا او په دغه مجلس کې ټول حاضر نوند شا ...
... او پاچا شاه په انعام سر بلند سول هسي وايي محمد کاتب د دې کتاب چه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه جهان پناه اشخاص ډیر دي او دوی ددل خوږ دي د لته یو غزل کښل شوی چه د
مجموعه د کلام اصول هغوی غلام خان خوښ

غزل شاه حسین دامت سلطنته

بلیاند دي د غمو پیچاو مجبور کړی یم | په تیارو کی د هجران یې تا دور کړی یم
بیلیاند دي هیس او بلکي راغیرکی ای | ستا د فکر په گرداب کښی تل غبور کړی یم
د فراق په ورځی مبیوت و مری تنه | په جهان کښی رسوا که منصور کړی یم
په وصال دی مامی تا یا دیکه دیری | د بلبو فکر په زره کښی نا صبور کړی یم
د بابه عشق می وخوړ پنځگر کښی | غمازانو په غمزو غمزو مهجور کړی یم

خلق یاد زما د عشق په لیونو کا
زه حسین محبت هسی مشهور کړی یم

ذکر د شاعر شیوا بیان محمد یونس خان سهی روایت کا زما تر بو ر رحمت بنو نک
چه په سنه ۱۲۳۰ هجري پیښور ند نقل وسم . دهلته می چنیبر کښی محمد یونس خان شاعر
شیوا بیان ولیده او دده اشعار می سماع کړل محمد یونس په دغه کال لوی ریش مخ لوان و
او په قوم موسی خیل و چه پلار ئی نور محمد خان له موسی خیلو څخه د کسی دیا به سر ئی غلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په پېښور کښې او سید د محمد یونس په پېښور کښې علمونه او کتابونه ولوستل او په هغه وخت چه عبدالرحمان بابا ژوندی و د هغه شاګرد سو او د شعر دیوان ئې جوړ کا چه ډېر ښکلی دی. د پېښور کښې معروف سو محمد یونس مهمان دوست او کریم سړی دی مسافرین ئې په کور کښې پر ډېره ساتی او کله څوک عالم او شاعر ورته ورسی ډېر قدر ئې کا او په عزت داری او میلمه نوازی کښې همت کا رحمت هوتک حکایت کا چه محمد یونس پخپله دېره کښې ډېر با قدر کرم او ... ماته ویل چه یو دیوان شېبه ... په ... یو د ... زما عزت وکا او ... د اشعار ... ل د هغه دوه غزل رحمت دده له دیوان ماته راوړل چه په دی کتاب کښې ثبت ده. مرحوم خدای تعالی د محمد یونس خان ژوندی او معزز لری

غزل

زه ... ندو پیغمبه باندی سر چا — کله به یا مونده شیرین وصل دلبر چا

... بت ... شاله حسن روزی شوی — پیدا حسن بلیده شمس و قمر ...

له ... پلد می خیل مهر رهبر شوی — راکاوه به دلبر د نور خبر چا

... استاد زلفو بوی تر شام شوی — دوباره به یا د وال مشکو عنبر چا

بدوهاړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پو وصال لیمی خوناب نسترګو وورې | په آسان ... بیا موند ملتر چیا

بیا بیسته ئیلی بد منومی پکور بش | څو جدا ملد مجنون نشی لد بر چیا

جدایي بی حق وریږی للد لګند بیره | چه نو شلی د وصال شهد د شکر چیا

ولرم تدی کاروسپاره یونس

مقصود ئعمر دی مبند لی په هنر چیا

غزل ولدایضاً اطال الله عمره

شیرین یار څادوا په سترګو توری | چه ... نوری ... لوری

په دنیا کښې چه بنیاد د اشنایي ه | ببهعد ... جدایي په وزی پوره

واویلا د عاشق لدیر محره | لیونی عاشق ویزارند پید روموری

کد بیدرد ... زبان دکوم دی | شا د حسن خبر علی لور پلوري

د محنت جوري د دروند و بارندی کښیښو | خوار عاشق تر درانه بارند دی نسوری

بادی بهم د ... ورته نرسیږی | هغه څوک چه ستا د عشق په برق سوزي

چه د عشق څراغ ی نوی یکوګل کښ | هغه ... لالمرده ... ګوردی

زه یونس چه ستا پمینه کښ رسوا شوم

اوس په بیا رتد جار واتدرا ند ببغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

معمیاته باسم یوسف

شو چه نیمه شب [illegible] دیونس نمکی [illegible] حرام شد

[illegible] سر مد شعر [illegible] محمد گل مسعود سی روایت کا رحمت بوتله چه په دوران

دسفو [illegible] مسعود [illegible] محمد دوه ویل سوچه پوه شاه واو هر

[illegible] بدی ویلی او دیوه بدنه دود تحفه رحمت تر بو رانقل کا چه دلته کا تبه

بدبد

چه [illegible] په نیمه شپه [illegible] بیل شو — اور باندی بل شو

[illegible] تودی غم لمبه [illegible] بل شو — اور باندی بل شو

[illegible] لمبه [illegible] — سوی په اور تیمه

دیته [illegible] گلشن ورته مرض [illegible] بل شو — اور باندی بل شو

[illegible] بنایست در پوری کا اور کی [illegible] — وریت دی باوه کره

داسی [illegible] تا پوره [illegible] عمل شو — اور باندی بل شو

[illegible] خدای [illegible] عزیز [illegible] — تاته تل تل ژرا پری

[illegible] پواو [illegible] الله [illegible] شو — اور باندی بل شو

[illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر شوی زمان عبدالقادر خان ختک چه د خوشحال خان ختک زوی دی نواب محمد افضل په

همی روایت کا چه د خوشحال بابا ختک ترمړینی وروسته عبدالقادر خان په ۱۱۲۳ سنه هجری کابل کی

لیدل شوی و چه د هغه د قوم ځوان الابل تدر اعلی او د ما روا خو د تیرید لو خبری وی و بنګښ

پر خوا کولی وایی چه عبدالقادر خان ختک هلی او کړندی خان و د خټکو خانانی تابع و او دده

پر ۱۰۶۲ سنه هجری ۲۳ د جمادی الثانی واقع شوی و اوس چه دغه کتاب کوم ماته

تر دستیاره چه د افغان به وفات شوی وی له ده نه خو هسی لیکنم چه وفات سوی بوی. مخکه چه

اوس ی چا د ترونماته غبرندی را کړی له ده مړوی خدای دی و بخښی همی وایی چه

عبدالقادر خان په هندوستان کښی هم عمرونه تیر کړه او هلته په نقشبندیه طریقت کښی د

سو متعبد او پارسا سړی و پخانی او مشر توب کښی انصاف کا او لخدای به ی ترس کا

عبدالقادر خان د شعر دیوان لری او د یوسف او زلیخا قصه ی په ۱۱۱۲ سنه هجری نظم

تصنیف نامه ی هم په پښتو کښلی او د شیخ مصلح الدین سعدی ګلستان ی په پښتو را واړه

په ۱۱۱۵ سنه ی یو بل کتاب نظم کا چه نوم ی دی حدیقه ختک دغه کتاب ما په ۱۱۲۳ سنه

هجری له صدرالزمان میا درخان و بید چه د مؤلف په خط و میا درخان دامت شوی

همی روایت کا چه په دیره ما دغه کتاب و موند چه دیو ختک لیکلی کښی و نقل کا

چه عبدالقادر خان د طریقت نقشبندی کښی خلیفه هم او د پیر خلافت ی کا او دهم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شادی کا شیخ رحمانی سعدی لاهوری پخپلا فت تاکلی و د عبدالقادر خان شرونه د بر
دی نواب محمد انور د ده سلی غزلونه لکاپل راوپل ادس زه دلته لرحدیقه ختک تحفه دده
یو څو شو ونه نقل کامه

غزل

دریغ لوز عمونه لیری شولد د لَ
پکښی غم د خپل اشنا دی تل تل

شبنم وصل د گل پا مونده خاموش شو
تری محروم شوه په شور کاندی بلبل

بنده په زبه د قلم شو ده په مجلس کښی
شمع تا په د خپل سوز قصد وی

عاشق هیڅ نه د و خبر د عشق له سوز
دالښه پری معشوقی وکړو لُ

فانوس په پرده څراغ هله پټیږی
کری مخ په پلو پټ وما لید ل

پیا تم د پروانه په ی ګان وسو
شمع او ر په تنده ی بل کړ گرزیدلُ

درسته شید د پیارو عبد القادر کسو
قد بی عمد په پالنګ بانده ی تحمل

غزل ولد ایضاً

شه خوښ د پادشاهی په تخت خڅلو
همیشه ی غم کوه د یر یو تلو

هر می اوس کری پیطلو ور پی ردی
غافل مشه د دیو سترګو دو تلو

پیشه ی جمشید دل آزاره وی
د مخو محزون نوی د کتلو

کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندنی کړی په زړه دوړ وجامو کښې | چه غاښ یې د عقیق دا سپین دی
داجل د سورت تالحت نا لیهاني دی | چه بیخ کوی نه تلو تیری سو

بخشد زړه عبدالله در په مرده وی
یکو کل دننه ندی د ساتلو

ومن رباعیاته تلک

وقت د هجران و وی لیدلی | یوشو بلبلی چه ژړی په لی
نواری مستدوی ویی ژړای | چه یې گلونو و بایلی لی

ذکر د صدر الاکابر دوران بهادرخان ادام الله بقاءه پدی دوران یقینا مشهور دی په بهادری او تورپالیوالی معروف د پادشاه ظل الله بانږ او د بنګړو ساد شال او ښوب کلاوی یې فتح کا او ډیری یې ضبط کا د بری سمندی یې خواته په کابغد خای اخلی او بری یې لرا زل په صرخه دی یقینا رکبنی تعالی خلق پیری او محتاجان او فقرای پکښې او سخاوت بهره دی د جود لاس یې زر بخش دی هر کله د غریبانو دستگیری کا پادشاه عالم پناه د شاه حسین یې په خبلا بیکا او عوام یې په امیرالامرا یاد کا خان عالیمکان په علوم کښې عالم دی او په اشعاری بی نظیر شعرا او علماء پلاس د کرم پالی او هیڅکله یې مجلس له دی لطیفو خالی نوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عملاً بنی په دوران طاق دی او پابند نه په علما، ته حاتم دی بجد لسونه راسی علماء او شعرا سیلمه کا او دوی ته بند نی وه خالق تعالی دی دا کریم دوران او حاتم زمان تر ډیره ترونده وساتی آمین یا رب العالمین بسی واپی کاتب الحروف محمد هوتک غفر الله ذنوبه وستر عیوبه چه خان عالی مکان دوی کتاب د پاره لیکلو اشعار و فخرونه ما ته نوره بدلدرانه چه د تعدی غښت کوم چه کتاب له ذکر خیر دی حاتم زمان خالی نوی او هر څوک چه ولولی د عاوته

وکاهغه بدلله دا ده

بدله

بیلتون د زوردی تر لیمو می سهار شم څاڅی — لکه شبنم څاڅی
د امرد یاقوت می یلمن کښی ستا په غم څاڅی — په غم الم څاڅی
گورد لیلی باران د اوبنو ستا په چم څاڅی — څنگه په چم څاڅی
راغله لیلی په شینکی خال څڅا په گلو کوی — په سره منگلو کوی
سهار چه وزی سیل کا باغ په بلبلو کوی — گل په اوربلو کوی
ملالی سترگی یکا قد په ویر ژړلو کوی — زیب په کنجلو کوی
ذړه بل ورېږه ویمی په هر گرمی هردم څاڅی — لکه شبنم څاڅی
منگلی نجلی د باغ پلور محمد څڅا مه کوه — عاشق رسوا مکوه
وربت سوی زړه می دی سین پوری خندا مکوه — راشه جفا مکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه یم پتنګ تري ډیوه ما جلبلا مه کوه | نور ظلم بیا مه کوه
یم ستا له عشقه لیونی پر ما ما تم شا ځي | غم او الم شا ځي

ذکر د شاعر محقق ملا محمد صدیق پوپلزی

په ارغسان کی اوسی د یار محمد پوپلزی زوی دی او د دی زمانی ځوان شاعر دی په عمر درویشت کلن دی صرف ونحوی پر ملا محمد نور بریتخ ویلی دی په فقه او منطق هم پوهیږی کله چه قندهار ته راسی کاتب الحروف ی وینی او مجلس ورسره کا عشق ځوان دی او زړه یی له لاسه ایستلی یو ځل محبوب لیسی ژاړی زاری کا ګریانی کا دردمن زړه لری او سترګی د اوښکو ډکی لری مینی یی په اورسوی دی په ټکوره کلی ورک وی سوزناکی بدلی لولی او کله چه د ډمندا نو په ډله کښېني مجلس ژړه وی او غمجن زړونه یچیلو ناره غلبلو سوځی زمانه د ده پر ځوانی افسوس ونه کا او عشق ی جنون ته رسیدلی دی بالبداهه اشعار وایی او د زړه درد په سوده کوی یوه ورځ د کاتب الحروف پلو رکښېنستاوه او ما ی د حال پوښتنه کوله د زړه یخو اله کښیوت ژړل ی او دا بدله ی بالبداهه وویله

بدله

لکه بلبل چه بیله ګله بل ارمان نلري | هسې یې یاده بله بیله عاشقان نلر
چه ژړا کاندم بې له یاره بل مطلب نلرم | چه هسې سور یمه پو ینو بل سبب نلر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې یاره نور څه نغواړم نور مطلب نلرم | په څوک مین سي بې له یاره بل ارمان نلري

ترناپچه ځان قربانوم داي نیازمند یار | تل دي محو ونه گلوم داي نیازمند یار

لستر گو ادښې تو یوم داي نیازمند یار | زړه مې بې تا په یو ساعت د هد او توان نلري

که تندمې وژني که یې پرېږدي اختیار خو تا ره دي | غم د پیدا ئدي بېچاره خاص ما ره دي

زړه له دراغلې دي میلمه سا بېگاره دي | د زړه لکوره څخه تنگ په هیچ هیچ شان نلري

ذکر د برگزیده سبحانی ملا پیر محمد میاجي   ملا پیر محمد هوتک د ملا سرور مغفور

زوی دی چه ملا سرور له میا فقیر الله صاحب څخه استفاضه کړیده او ملا پیر محمد تخلید

پلار فیض وموند د علیین مکان حاجي میرخان سره یې چگو بنې ملګري وه د شاه ظل الله

وررور شاه محمود ادام الله دولته اصفهان ته ولاړ ملا پیر محمد هم ورسره هلته وخوښت

اولد انفاس میمونی استفاده کا او خلق د خدای شریعت او د امام اعظم صاحب

مذهب ته رابولي نقل کا چه په اصفهان کښې میاجي صاحب له روافضو سره مباحثې کا

او په دلایلو علمي دوی ملامت کا لکه چه علماء روم چه ورا صفهان کښې دي هم

ملا پیر محمد صاحب عزت کا او پیر افغان ی لقب کا میاجي صاحب په علم اخلاق[1]

کښې یو کتاب کښلي دي چه افضل الطرایق ی نوم دی او بیهم کتاب د عقایدو او

اختلافو بیان کا په بل کتاب هم لرنده چه القرایض في رد الروافض ی نوم دی په

۱ دفن

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانی الطرائق کښې دا حکایت کښلی دی چه زه ی له هغه کتاب د لنډ ثبت کاندم چه په دی
کتاب کښې یادګار وی

حکایت

شیخ متی چه خلیلی و — دی لا آره لوی ولی و
یو ورځ روان پر لار و — لوی ښختن په استغفار و
کړه ذکر د غفار — یو شپه نو اوزګار
پر دی لاروی تېر د ګښتی — لاری محکمی وی پر یتی
د میری شپی راغی رو بیدار — چری صاف کړی له لار
یو دهقان به آبیاری کړه — شپه په شپه به ی خواری کړه
ده به لید پتوره شپه — شیخ متی په زیار اخته
لرا څڼه به بیزار و — پټو له شپه به هم بیدار و
یو وشپه راتیر لیلار سو — شیخ متی ته پګفتار سو
ای د خدای رو بیدار څه کړی — د ومره زور زحمت پر څه کړی
ته بادار یې د ولیانو — ته قدوه د صالحانو
ستا د رضا وری سر زر دی — د هر چا کحل البصر دی
پښتو شپو یې تر بیخواب — په زحمت په اضطراب

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکوی دلاری گمتی | پهٔ دی نحاوروژه دی گمتی
داسی دوی شیخ مستی | دمولا لعشق مستی
پهٔ خدمت د خلق الله | یو گړی پهٔ یوه ساه

ترهر څه بهتر دی وواره
زده کړه دا خبره گوره

ذکر د شاعر خوږ گفتار الهیار افریدی عبدالعزیز کاکړ هسی روایت کا چه دا شاعر پهٔ
پوری کښی اوسی اوس د تخلو پښتو کالو پحر دی دیوان د شعر لری کلامی شیرین دی لکه
عسل ماندی عبدالعزیز کاکړ د غه غزل را کا چه پدی کتاب کښی ثبت سی

غزل

چه ستا پغم کښی بندیوان یم راښهر بدنشم | د بلیتون او بنی تو یومه بی پر بر بدنشم
ب دی لتار د عشق پغم کړه چه زما حال وو بنی | شنله بی بر وند عشق دی هیڅ پر بر بدنشم
مړدی پروت یم د گدا پشخیر نظر نکوی | کمرمد یم بی بیا زیاره ستا نظر بدنشم
اوری د مینی را اندیل کا سیدی وریت ذکر مدر | ستا د وصال پر او بو سو پرسوی حیکر بدنشم
کد جفا کاندی کد وفا پروت دی و در تد بید | ستا د دلبار ډبد مخ نکرسم پهٔ بل در بدنشم

الهیار ولاړ دی پهٔ د دلبار نظر دی غواړی لیلی
کرمی هر ځور ستی شتری ازه وپر عذر به لنشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر صدر دوران بابوجان بابی   دکرم خان بابی زوی دی چه په الغز کښې
اوسیدی هغه وخت چه حاجی میرخان علیین مکان لیفنه په قندهار کښې د ظالمانو لښکر مات کا او
گرگین خانی واژه بابوجان بابی ار کلات د میر غښتلی راوستل او لا ماشوری د
قندهار ښار حصار ونیوه او هغه وخت چه ئی گرگین خان مړ کا نو ئی په کلات کښې د حاجی میرخان
د نوا حکومت کا هسی وایی محمد کاتب الحروف چه په کال ۱۱۳۴ سنه هجری چه شاه محمود پادشاه
د پادشاه دوران شاه حسین وزور لښکره کاوه او اصفهان قدی د میرغل غزیمت و کا
بابوجان بابی سره د خپلو غښتلیو ځوانانو په دری زره تنه هوتک او توخی او ترکی او
نخی الکاخیل راغلل قندهار ته او د شاه محمود سره ولاړل اصفهان ته په جنگ کښې بابوجان
بابی هسی میرانه وکا چه رستم دوران ئی هیر کا بابوجان د میاجی صاحب شاگرد
مرید و او په ۱۱۲۹ سنه هجری ئی په مثنوی د شها او گلان هغه قصه نظم کړه چه
پښتانه ئی نقل کا په مجلسو کښې دا کتاب مقصص العاشقین نومیږی او سبلا منبد مشو
ری په دغه کتاب کښې د عشق توصیف کا او هسی وایی

مثنوی عشق

عشق یو هسی توریالی دی   چه پیر هر ځای ئی بری دی
د عشق اور هسی سوزان دی   چه سو ځلی ئی جهان دی
زړه بی عشقه کله زړه دی   چه بی عشقه زړه د مړه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی عشق پدیوه رنگ — کله صلح گهی جنگ

پښتانه کاندی متل — چه دی خوږ تر شات عسل

چه یې عشق سرکړه دی — تش یې مغز یو لاډو دی

زړه یې عشق پکار ندی — هم هر زړه سزاوار ندی

چه د عشق وکا خبری — کړی یې خوږ داهر نغری

دیاکا لو عشق سزادی

امانت دا د مولادی

کرد افصح دوران زیدی خان مهمند زیدی خان زوی دی د غیاث خان او د مسعود خان مهمند لمسی دی چه کلی د مهمندی پناهد بالاسی غیاث خان د حاجی میرخان علیین مکان همراز او ملګری و او زیدی خان اوس تګره سره او د آشنا یانو همباز او د مساز شاعر دی د پادشاه ظل الله پنځ کښی عزت لری او د شوکت او عظمت خاوند دی پر آشنا یانو مهربان دی او د کاتب الحروف مخلص دی اشعار یې خواږه دی او د بلاغت علوم سی لوستی دی په فقه او تفسیر او صرف و نحو کښی هم ښه او پوره لوستی دی چه طالبان یې حل د مشکلاتو ځنی کا زیدی خان په سنه ۱۱۳۶ اصفهان ته ورلاړ او هلته یې د شاه محمود سره صحبت و نه وکا بیا قندهار ته راغی دیو کتاب یې په شرح د حال او جنګو د حاجی میرخان او شاه محمود وکښلی دا کتاب

ضور

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلور زره بیتونه دی لوم ی دی محمود نامه کله چه ی دپادشاه ظل الله پنځ کښ ولوست زر طلاوی صله ومونده لدی طبع کښی ی هسی جواد بیت پروت دی په سعد صلهٔ پسیو ته ورځی پر یاراتو او آشنا یانو نثار کړه او ربیدی خان غزل او مثنوی او رباعی پنځل دیوان کښ لری او محمود نامه ی هسی خوبه کتاب دی په اکثر پښتانه ی پیجلو کښی لولی دګرګین خان ګرجی دوژلو قصه او د اصفهان دفتوح تو نقلونه تول پکښ ستله هسی وایی محمد کاتب الحروف په ماله ربیدی خان هم درخواست وکا چه په دی کتاب کښ دمحمود نامی تخه ډیره برخه ثبت کا نو هم ربیدی خان هم ما ته دکتاب یو باب را کا چه دګرګین خان دوژلو قصه ده او هغه ما دلته دکښل په توفیق الله تعالی

مثنوی نقل له محمود نامه تخه دی

په بیان دوژلو دګرګین خان او مدح وصفت دحاجی میرخان علیین مکان

اوس به نو ناتو حکایت کړم دبنو ‖ خوبه روایت دګرګین خان دوژلو
چه میرخان تللی اصفهان ته و نه ‖ څوک ی ملکی دپاک سبحان ته و نه
پاپچا ته ی عرض کړ تول احوال دپښتون ‖ دګرګین ظلم به احوال دپښتون
پاچا ویل زه نشوای کولای چاره ‖ دګرګین خان ظلم و ستم دیاره
کله ی معزول کړم قندهار به پر یږده دی ‖ جور و ستم او ظلم شعار نه پر یږدی

گرگین خو گرگ دی گرگ څو ظلم کوی | وینی تو وینه هم لیونه څیری
زه هم خالیف یم چه بد تحکم گرگین | نا مسلمان دی ارمنی دی بد دین
نه چه اسلام کی طاقت پابند گرځیږ | نه نصرانی نه له عیسی پیر نید
بیریږم زه چه خدای کړی قهر نکاره | د سلطنت بیړ نا کورسی تباه ش
میرخان ویل ای حسین پاچا وګوره | حال د حاکم او رعایا وګوره
گرگ د ایلدکړ پر رمه سو شبان | جور و ستم کا نه ی بجید گرگین خان
موږ له طاقت نسته چه کړو بڼ یاتی | صبر پر ظلم د ظالم ارمنی
داخلو رسم وار دی را څم سلطان | عرض د ظالم له لاسه کړم سلطان
کدیا پاچا نکړی داد خواهی د مظلوم | ظالم حاکم کا ظلم ډیر په محکوم
جور چه د ډیر سی سلطنت سی برباد | د ظلم قصر پیښا بی بنیاد

عو بید الملك یبقی مع الکفر ولا یبقی مع الظلم

کافر کولای سلطنت سی مدام | کد وکړ یا داد نوی جابر پرانام
مگر ظالم نو نسی کړای سلطنت | خالق رحیم دی ورکوی خلافت
پاچا نه چه زړه ی وی ببهر و دات | د خدای عیال ګڼی پر محکم انسان
سلطان داوره پسنی غونډ داونا | مکړه ستم د خلق الله بیهرا چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ستمگارو پاي به راشي وي خراب
د ظلم اوری کا پخپله تراب

د مظلوم آه د اسې کاري دي گوره
چه اوری ښځي د ظالم لکوره

ملبي به بلي کا د ظلم پکور
لمولد بد کاندی بینوا پدی اور

سبا يي ظالم چه رحم دکا پخان
يظالم خوار کړي خپل ځان او جهان

سلطان گوره پر ځان رحم وکړه
خپل کلي کور چه جور مدور الغوره

يا چا قد هی دنیا وکړه میرخان
خوغوبږی ندوا وريدو لد پخان

گرگین ی پر لینو قندهار کی ظالم
نني کړ دفع لاس دده له عالم

گرگی شپاندر کا چه کړی خوار رعیت
د گرگ بچیر ځیری پظلم و وحشت

میرخان خولبدی ولاړ حجاز لد چه کړی
رسول د خدای تدبیر اژی داد خواهی

دادخواهی د میرخان پحضور د سید الانس والجان

ولاړ ی د بشي ی پیثرب کا فریاد
رسول د خدای ته چه سو قوم برباد

ستا پر امت راغی د ظلم دوران
واوره رسوله د دی قوم فغان

پښتون خو ستا پر نامه ځان کړی فدا
ای خیر الناس واوره تدی ندا

وترعوره دوی تد د ظلم له لاسه
گرگین ملنځ د پښتون وباسه

تا پامدد دی کلمه گوی پښتون — نه بسي بېځکله لتاندراستون

زړګ وړوندون موداسلام دپاره — ستا د دربار ستا دسلام دپاره

مدموکړه هیر خیرالوری رسول — فخر کونین نورالهدی رسول

اونکی می څاڅی پردربارېم ولاړ — قوم سو پاورد ظلم تیولد لتاره

یو ولد نظر وکړه پرمو نه په سود په — وظالمانو ته ترڅو به یو په

ستا لطف و مهر دی شامل پر جهان — برخراب زړه دی ستا پمهر ودان

لدستا نظر نوی خراب سو پښتون — پادرد ظلم تورکباب سو پښتون

راغلم لدلیری ستا دربار ته نبی — ته می شفیع سه خدای غفار ته نبی

په پرپښتون قوم نازل کا رحمت — کړی ی خوندی ناموس یې پخپل مرحمت

لاس د ظالم ی لګرېوان له الله — ویح سی د ظلم د ګند و خیر و ده نې

ست شریعت سی تبنګ منځ د پښتون — ورک سی بیداد وکم سی رنځ د پښتون

داحمی دی سوال ولاړ د رته سید — محتاج د تش ولږ نظر ته یمه

د قوم حال کړم درته عرض یا ادب — ته ی یا درر د کل عجم او عرب

بلید تا کړی پښتون خوا الګر — ته ی ملهم د خو برد زړه د پرهر

وترعوره زموږ نام و ناموس لدبیداد — کړه بې ناموسو ظالمانو برباد

م

سر ئې دراچورتېدو موږ بحال وګورو | د ظالم ظلم بد احوال وګورو

نه دی لتا شرم و حیا ستړه نبي | نه شرم کا مذي لد عیسی ارمني

عرض مې د حال وکا وتا ته پیشوا

بلخوک مو نشته خوا لګر پر دنیا

خوب لیدل د حاجي میرخان بچه بیند طیبه کښی او زیری د نجات له ظلم

چه میرخان هم عرض وکا حال د ظلم | هغه شپه مات سو توره د ال د ظلم

میرخان به خوب ولید صدیق اکبر | چه ورسره حضرت فاروق و عمر

وی ای مسکین بزیری تورد غم ملګره | قومم د خلاص سو کورت ماتم مکوه

ولاړ پیدا قوم ته وازیری کړه ژر | چه د ظالم سو کم نقصان او ضرر

په بښوت بر خدای له ظالم آزاد | نه به ئې ننګ او ناموس ئې بر باد

خدای به دا قوم کا پر رحم و دا ن | قومم به ئې وینه محاله پر جهان

تل به د خدای په بندګی کړوی لور | خول به ئې نکا مر ئې تلیته ور څوړ

کلمه د خدای به وی جاری پا قوم | ورکوی د وی به په دی لاره کی ساه

تری طره وی د اسلام په بګړی | نه لیسی ورک قوم مې د دی قوم لښکری

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیری اوریدل د میرخان او فتوا اخستل له علماو

انزیری چه واوریده میرویس خان پیغام
خوښ سو د ښځو په سپیڅلی کلام

بیای پیدا کړل علما د حرم
مفتی قاضی او هم پیشوا د حرم

حال ئی د ظلم د ګرګین کا بیان
فتوا ئی وغوښته له دوی میرخان

ټول علما د دین فتوای وکړه
سمی تحریر هم ئی انشای وکړه

چه د ظالم د ظلم رفع روا
په تیر په وی دی له اسلام سوا

حاجی میرخان راغی وطن ته بیا کال
قوم ئی ولیده په ظلم پایمال

په تدبیر کښیوت چه ناموس وساتی
تنګه د قوم کا په ټینګه خوندی

مشران ئی ولیدل د قوم بیلا
ودوی ته ووی د حرم ماجرا

دعا او خوب او هم فتوا د عرب
قوم ئی کا د ځان د بنو په طلب

ګرګین خبر سو چه میرخان ځلوی
وی کتله چه افغان څکوی

ظلم ئی ډیر کا پر خوارانو د قوم
ځان ئی کا ګرګ د غمخوارانو د قوم

مشران ئی زړاوستل په صبر و په بند
منافقین ئی کړل له قوم سربلند

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصلحت د میرخان او قرآن کول د قوم ا و بیا وژل د گرگین خان

حاجی میرخان وکا تدبیر مصلحت — پښتانه قتول سول پنا موس او پت

مو لو قرآن وکا چه خان کا خوندی — له جور و ظلمه د ظالم ارمنی

سید ال ناصر او بابو جان و بابی — بل بادرخان و د بادرو لمسی

میاجی هم راغی د میرخان پکومک — یوسف را قتول کړله د سیوری هوتک

عزیز توریزی د دلارام پهلوان — گلخان بابر د بل و نور بریخ خان

راغی لفرو د الکو د حلبک — کا ی ځوانانو د لښکر د کومک

بل یحیی خان بل یی زوی محمد خان — قتول سره یو سول په کړی د گرگین خان

یونس کاکړ وکا یرغل په گرگین — پښتنو بوه پر گرجیانو ناورین

گرگین ی مړ کا قتول گرجی سو کښتان — قوم کا خلاص ظلم و جور رغفار

قندهار و بنو حاجی میر پیهمت — قوم ی قتول کا ورتی کړ نصیحت

په ظالم و مه اوس توموبه سو و آزاد — خالق د ی نکا پښتون قوم برباد

پایمال ظالم دی موږ به یی توکا لښکر — بیا یی په و ساتو خانونه له شر

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفهان دک وه له لښکرو د شاه — سا به د راسي پر ګوتو سپاه

نه به پښتون پرېږدي پر مخ د جهان — ورک به کا قوم تنګه به شان د افغان

دښمن قوي دی راسي کي اتفاق — ځان مو چپتو کي پري کاندي نفاق

لیقنه هر کښي ی راټول کړل خانان — لټوله د قوم اختیار دار مشران

هر قوم ورکړله ځوانان قورباني — قتول وغښتلي تنګیالي جنګیالي

شل زره به بچ سول پېنځ کي د ښار — ګرده ولاړ و د میرخان ګفتار

میرخان انصاف کا وسپین ږیري مشر — قوم ی وند لګد زوی او کشر

په داسي کار و کا حاجي ګرېندی — د پښتو ناموس ی و کا خوندي

کال و یو سل نونس او زر پېشمار — خلاص سو له ظلم د ګرګین قندهار

ذ ظلم پای دی هسي وران عالم — زړی په ظلم څوک وران عالم

ذ ظلم اور په بل سي سوځي جهان — یکښي کباب سي ستمګر ظالمان

ظالم جفا کوي پر ځان نه په بل

وینځ هر څوک سزا د خپل بد عمل

زړ

ذکر د عالم کامل ملا محمد عادل بړیڅ   دا ملا صاحب په قوم بړیڅ او عالم او متورع سړی دی خلقو ته د ښو لار ښوونه کا په ښوونه او کتب او سی او د طالبانو ته درس کا د ده پلار ملا محمد فاضل هم ښه ملا و په روضه ربانی کتاب ی کښلی و ملا محمد عادل هم یو کتاب نظم کړی دی په محاسن الصلوة ی نوم دی او د لمانځه مسایل او ثوابونه او د تارکینو عذابونه ئی پکښی کښلی دی دا یو څو بیتونه له هغه کتاب د لته را نقل کوم چه یادگار وی

بیت

هغه خلق عاصیان دی | چه په فرض کښی کاهلان دی
چه فرض نه کاندی قصداً | دوی بی شکه کافران دی
چه وای کړم ئی زده ئی نوی | که طعام خوری حیوانان دی
علم فرض پر هر سړی دی | چه فرض نه کا فتنه کسان دی
چه په قصد یو لمونځ قضا کا | په دوزخ کی ناستقان دی
خدایه ته ترې امان غواړم | له هغو چه فاجران دی

له هغو سره چی ګډ کا
چه خاصه ایمانداران دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شاعر شاطر محمد طاهر جرباهی د محمد علی جرباهی زوی دی

پیغنه‌ار د کاندهاری کا د بنگا پور سوداگری لره او هلته ئی خوش طبع خوانان دی
طبع ئی هزل ته مایل ده او کله کله هنداشتغال هم وایی یکلو کاو همیشنگ کښی
د پلاره سره او سیدلی او هلته ئی له اکثرو علماو نه لوست وکا او علوم د بېک
ئی زده کړل د کاتب الحروف سره آشنایی لری د کاندی قامند لوغالانو مجلس گاه دا
وی دیارانو سره خوش طبعی او ظرافت کا هسی وایی کاتب الحروف محمد هوتک چه
یوه ورځ ئی یو بیا ـ د کاندهار په لوم دی محمد عمر خان پټوم لوئي گاندی
پتپتا د طبع لطیف لشاعرانو سره آشنایی کا او پخپله هم اشعار انشا کا محمد عمر خان
له محمد طاهر سره ظرافت کا او لطیفه نکات یو بل ته سره وایی محمد عمر وویل لس کال
د محمد طاهر سره مجلس او وینا یم خو یې اثر د مجلس نلیدل کیږی او ندا الصحبة
موثرة مصداق نبکاره کیږی په سبیل د هزل ئی دا قطعه په مجلس کښی وویله

قطعه

واپی دا په صحبت کانډی | یو له بله ډیر اثر
پیکلو دی مصاحب سره | تا صحبت نکړ مد حمر

محمد طاهر چه طبع ظرافت پسند لری او هسی نکات بند اداکاهی قطعه په جواب انشا کا

قطعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعه جوابيه

صحبت ديدار کا لگوره — منکر لښې دا شر

قدد مخز بغدشي وي — اوس انسان سولي بشر

محمد عمر خان پټرانت له محمد طاهر پوښتنه وکا چه ستا نوم طاهر دی خو مطهر نه دی

محمد طاهر هسې بيت ووايه — بيت

زه وخان وته طاهر يم — خو وتا ته مطهر

ذکر د عاشق پاکباز دانای راز ملا محمد اياز نيازی د دنيا تارک دی او ډېر ځله او ورځ کښې رياضت کا او په طريقت کښې مريد دی د ميان عبد الحکيم قدس سره العزيز کډه هم يا صل د قندهار د ښار ساکن دی مګر په هميا شتو ورځو کې لکوره او سياحت کا او په حضور د بزرګا نو حاضرېږی او ګو سنو کښې په عبادت بخت وی نقل کا چه ملا محمد اياز په شپو شپو وينش وی او ډېر د ښتوا او غږ ګړنه ذکر کاندی او د خپل پير دستګير په مخ راسی ژړا کا او هسې وينا کا چه تا د مظاهرو د جمال او د کمال ملرم ځکه نو ښتنم ملا محمد اياز ښه آوازی او کا کله په خپلا شعار په غنا سره لوی خلق ژړېږی او ديوان د اشعار وی ډېر متين دی او نکات عارفانه پکښې شته هسې روايت کا چه ملا محمد اياز اکنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغور وکښې ګرځېدې او دغو وحشي او خونخوار حیواناتو ده ته ضرر نه رسوی ملا
عبدالحکیم چه دده شاګرد دی هسې وایي چه څو میاشتې مې استاد نه راغلی کور ته
او زه د ده پټلاټې ګرځېدم پېغور وکښې یو ځای مې ولیدل د شرمښانو لوګله چه ګرځي
او یو د بله سره لګولي سر دا یوی ماځان پټ کا او پېغوره کښې پنهان سوم چه شرمښان
ولاړل هغه ځای ته ورغلم او وهلته مې محمد ایاز ومونده چه پدراز خوب بیده و
او هغو وحشي حیواناتو هیڅ ضرر نه ور رسولی بلکه ویښ سوی هم نه و ما چه لخوب
ویښ کا او واقعه مې ورته بیان کا ده وویل هغه شپه چه د خدای په محبت ودانه وي
د حیواناتو یخابنونه ور اینږي د حقیقي انسانیت مرتبه هسې هسکه ده چه د حیوانیت
لاس هلته نه رسي او کله نفس اماره چه د نفس مطمئنه څخه تښتي او ځای کښ ی
بغضي هم د حیوانیت په دریاب کښې لاهو مخلوقات د انسانیت سره جګړه نسي
کړای او له پر تمدی تښتي ملا محمد ایاز د شعر خوند دیوان لري او د بیرسند عارفانه
اشعاري پکښې جمع کړي دي چه زه ی د هغه یو څو رباعي په بیان د عارفانه نکاتو
رانقل کاندم

رباعي

ره هغه دی چه لري د عرفان برخه | د هغه بند ده پر دنیا د انسان برخه
ځکه زره چه نه دی حصه نه عرفان وی | وري په دنیا وند کښې د نا څخه حیوان برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولہ

محبت د آب و خاک دی بی بنیاد | راسد ځلکړی د دنیا خون آباد
لکه د زړه سپین وی دخدای محبت | پر صحرا بدی بی کوره اوره بناد

ولہ

زړونه خوښ کړه دا نیکی ده درشتا | ملکه بیا باندی تیرند بیجفا
دخدای کور مورانو ته په ستمو | دخدای کور و گنډ زړه چه وی صفا

ولہ

په دځان پیغم اخته وی عاشق نه دی | هغه ځوک دخدای دینی لایق نه دی
یا به ځان یا به جانان کا پرستند | ځوک چه ځان ی نکا هیر څ صادق نه دی

ذکر دلوی واعظ ملا محمد حافظ بارکزی دا عالم د محمد اکبر بارکزی زوی دی
په قندهار ـ په کښتند خوا کښی اوسی او علوم مروجه ی لوستی دی فقه کښی استاد دی
او په جامع گانو کښی د جمعی په ورځ وعظ کا ځکه په واعظ مشهور سوی دی کله کله
په خطبه کښی خپل اشعار هم وایی چه په قول نصیحت دی یو کتاب ی کښلی دی چه نوم
ی دی تحفة الواعظ او بل یو کتاب ی د تقوا او زهد او وعظ ته کښلی او خلقو ته
ی امر په معروف او نهی منکر کړی دی محمد حافظ واعظ پر رښتیا ویلو مشهور دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه اولو یا لوی هیځ کښې هم د خدای امر ښکاره وایي او پیچاپر وانکوي
پیطریقیت کښې د میان نور محمد صاحب مریدی او تدریس کا د اعلما نو فقه پقند یار کښې
طالبان د علوم ی له مجلس فیض موي او په حلقه د تدریس کا حاضر وي دا وعظیه
بدله هار او اوریښند او نقل یې کړه له تحفه و اعظ نه چه مسلمانان ی و لولی

بدله وعظیه

کم بخت مکره پر دنیا د و نګون
کډی زړه عواړه د جنت ګلون

کم بخت مو بزیو میلمانه پر دنیا
وطن مو بل دی آخر ځو پر شتیا

هم به ښه بلبسی د اعلام په عقبا
تو له سره اور کی پامان ځانون

کم بخت مکوه حرام چه بد دی
چه کړه حرام ښځه باطل کی د ددی

اعمال ی ناقوله په عقبا کی رد دی
په لویه ورځ به ی وی لوی محزون

کم بخت مکوه حرص قرار سه
ښادرب کوه صبور بیکار سه

توښه د دین وړه پیدی کار و بار سه
په بی تو بنی پیدا سو دون

کم بخت مخه د حرام پر لوری
خدای به د و تا ته په غضب و ګوری

کډ بلنه د عواري بنایته بنی لوري
بی ځای امر ده بی پروا یلون

دزا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د نصرالدین خان اندړ. نصرالدین خان د محمد زمان خان زوی دی چه پر زمانه کښې د پادشاه تیمور شاه حسین له غزني راغی او پیښور ته ساکن سو په مقتضا د طبع صافي یو څه مدت د صدر دوران بهادر خان و رسید او په ملک د ملازمانو د پادشاه ظل الله منسلک سو ځکه چه شجاعت او بهادري یې په طینت کښې وه نو په دلبر ورځو ی د پادشاه او بهادر خان عالیشان لخوا عزت د مونده او د مستقیم طبعانو سره آشنا سو نصرالدین خان اندړ پسند اشعار وایي او ژ مونږ د زمانې له موزونو تانو ته ځکه نو سي دیوان د اشعار و لري او نصر تخلص کا الحق چه نصر په رزم او بزم د نصر خاوند دی او د یارانو او موزونانو په منځ کښې مقبول په دی کتاب دده یو د بدله په یادګار کاښم چه نصر اندد د دلیاد خالي نه وي

بدله د نصرالدین خان

د خوار عاشق ژړا مدام وی د اشکار دنیا | کدوی په پټه خوله هم عندلی ګفتار دنیا
د خوار عاشق مدعا داده که ژړا کی نا | په ورشکاره ځېله ز یار مخ دلربا کی نا
په چپل وصال کښې خوشحال محبوبا کی نا | بلبله نغوری هم د غدا امیدوار دنیا
د دی صینو په نږده صدای بلکه او دروی دی | په وړلیښي دی نخوارید د پرغون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور به آرام په درسته شپه کاندی خوبون دی
پر مینانو هره شپه د غم تاتار دینا

د دی مینو پر زړه رب البنی داغون دی
چه په ارمان د بیاسته زیبا محزون دی

ژړا کا او په ناره پیغر یا دون دی
هو چه عاشق سی د هغو کله قرار دینا

عاشقانو زړه ی مات کا نرغیب بینا
هو پر شپه بامدی پتری کله چو پیښ بینا

په دوصال په امید هر عاشق اوسیږی بینا
کدی دا نوی عاشق هر ساعت بیمار دینا

د مینانو وصال عین لوی اختر دینا
یو خو خوار نصر له چپل بخته مردود دینا

د بلبلو ت اوردی چه په سوی درست گلزار دینا
هیڅ نجو بیږی د بلبلو ن کاری پر یار دینا

ذکر د برگزیده احد ملا نور محمد غلجی مشهور دی په غلجی او په غلجو کښی توخی دی د ملا یار محمد زوی دی او س په ښځوا ی کښ اوسی علوم شرعیه ویلی دی و تدریس کا په عمر ډیر پوخ سپی دی ا تیا کلن او د قندهار پښا و کښی پنجه کاله د کاندان عالیشان د حاجی میر خان د ارتیتو او کرتیو بچونو استاد و او معصومو زاتو ته د سرا پرده عصمت ی درس کا ملا نور محمد اشعار هم لری یو کتاب ی کښلی دی بنا مه نافع مسلمین او په دی کتاب ی احکام شرعیه بیان کړی دی دا کتاب ی کښلی دی بنا مه د پادشاه جمجاه شاه حسین او له معتبر و کتابو د فقه او اخلاق ی انتخاب کړی دی ملا نور محمد اوس په ښځوا ی کښی تدریس کا ـ تلمود شریف

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بخاری شریف او هدایه او کنز او طریقهٔ محمدیه او نور مروجه کتب په تدریس لولی

دا نظم ورکړی دی په نصیحت کښې مخمس

نظم د نصیحت

ته مومن ژوندی پدین سی زما یاره | ته ژړا فریاد کوه په خپو کو کاره
استغفار ته تو به کوه د ګناه و باره | ته هم خاق سا ته پناه عذاب لناره

بیداری کړه په سحار کښې زما دلداره

نه وتا ته یو ویی کړم زما وروره | په سحار بیداری کړه آخر دګوره
اهد ته دی پیچ ملکښې یا په اوره | په ستا حال به چه شی زنګسی له ګوره

بیداری کړه په سحار کښې زما دلداره

په هر وقت له مسلمان دلداری کړه | په در سپید شپه کښې د پر بیداری کړه
هم په خپل صورت و ژاړه هم زاری کړه | د اخپل ګناه لله جناب ستری بیزاری کړه

بیداری کړه په سحار کښې زما دلداره

ته دروغ الا بلا مکړه دنیا کښې | داد زیان دی زما جان په عقبا کښې
ستا دیر سود دی د ریتیا ویم شریا کښې | ګناهه خلاصی د پر دی په دعا کښې

بیداری کړه په سحار کښې زما دلداره

ته د لخدای لحکم مه غړوه غاړه | نیک اخلاق کړه ته طلب د بد خوی واړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تضرع کړه ضیل صورت کړه وچه ناړه | تر له خپو ی جو رسوی تن دیجاړه

بیداری کړه پیسهار کښې زما دلداره

قدامید کړه و رحمت ته تحا جان | د رحمت دروازه خلاصدده جانان

هر سهار رحمت نازل سی لاسمان | مغفرت پیسهار غوارېږه لد رحمان

بیداری کړه پیسهار کښې زما دلداره

ذکر د شاعر ظریف حافظ عبداللطیف اڅکزی د اشاعر په مجمع کی د وفضلا سرامد دی او پظرافت کی هم یا ص د بوستان دی پلاری غلام محمد نومیدی قندهار ته راغی په ماشوم کښې اوسید ی عبداللطیف لوکوچینوالی تعلیم شروع وکړه قرآن شریف ی حفظ کا او خلد چه طبع لطیف ی در لوده نوی ډیر خوا به اشعار و ویل پشعر کی طبع ظرافت ته مایلد ده خو بیا هم هی حصص از حکایتو د نظم کا په او ریده نکی عبرت حنی کا و پند و نصیحت دی پظرافت کی مفید د موند کا او هر کلد مجلس د اشنا یا نو پظرافت د ده مسرور وی کاتب الحروف کلد کلد دی دیی اد اشعار ی اروی او سی د ځلو مینو کالو دی او سره دوی په عمر ی یو ځ دی خود نوانی مستر کا او مجلسیان ی په صحبت نشاط بیا موې پیجا لموکښ اشعار ارتجالاً لولی او حقی کا فقیر کاتب الحروف د غه یوه قصد د ده بد ی نخراند کښې نقل کا په کتاب لد ظرافت هم خالی نوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقصد سوی او داوبن

عکو بە ومنیسی یاراو داداوبن او سوی مقصد سوه — خورا دیرە خوبە سوه
یو سوی داوبن اشنا سو — بیجدەی همراسو
یاری بەی کولد یولد بلی یا را بذ سوه — خورا خوبە مقصد سوه
اوبن وویل پە سوی — ای زمایارە نیکخوی
بی تامی بنادی منند شپەداوویج می پیا بند سوه — خورا خوبە مقصد سوه
بتول عمری صحبت کا — د سوی سری الفت کا
شیبدی بیلیتون نکا یولد بلی مرکد سوه — خورا خوبە مقصد سوه
سوی و داوبن یکور کی — ژوندون ی پسرور کی
مقصد بری شروع کرە هر سهار تو بە عزمد سوه — خورا خوبە مقصد سوه
سوی تل سلمید داوبن و — دوستی کی دیر پیهو بن
پهلوی سوه هی تینگد پە هر یری پند بر مد سوه — خورا خوبە مقصد سوه
اوبن هم عزت د سوی کا — ساتی د ابروی کا
دیار د زیە د پارە بە مقبول ند بلمد سوه — خورا خوبە مقصد سوه
یو وویخ سوی یلمتیا کرە — داوبن د یاری داکم
پهلوان ی راخبر کرد د سوی بتولد سلمید سوه — خورا خوبە مقصد سوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبن راغلی دسوی کور ته ... یوغاری ولید پورته
واتنگ په بهی ثبان وپچی نه ځای یوه گونګه سوه ... خورا خوږه وقصد سوه
راوړی ی خوا ړه وه ... یو څه وه لږ وابند وه
واته له پچه ی راوړله داوبن یوه گوله سوه ... خورا خوږه وقصد سوه
اوبن وړی ی ولاړی کورته ... څنګدی شو پورته
سریا بوزی ځای نه درلودی نو له شرمنده سوه ... خورا خوږه وقصد سوه
سوبا بوجمعیت . کا ... باسوی ملامت کا
ول ستاوداوبن څدی په دوستی سره توده سوه ... خورا خوږه وقصد سوه
په بسوی اشنا داوبن سی ... باید په لږ پیهوبن سی
داوبن دپاره بنایی په پیدا یوماته سوه ... خورا خوږه وقصد سوه
هر څوک په یارانی کا ... په پیل کا پیلغانی کا
هرچا له مناسبد اشنایي او طریقه سوه ... خورا خوږه وقصد سوه
په څوک مناسب کار کا ... عبرت له ی گفتار کا
له چنل تغره سمد و هرچا پند راادړه دکاسوه ... خورا خوږه وقصد سوه

ه ه ه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د رستم دوران سپه‌سالار عالی‌تبار زبدة الزمان سیدال خان ناصر

محمد هوتک له الف خان ناصر روایت کا چه سیدال خان د ابدال خان زوی او
بابی زی ناصر دی چه پلاری او سیدی په ډیله کښی چه دوازیخوا پسر یوځای
دی هغه وخت چه سلطان ملخی توخی استقلال وموند او له غزنی ترکلاتـ
ی حکومت کا نو بابی زی د ابدال خان سره راغلل او په اتغری سکونت ئی کا
ابوالخان د عادل خان توخی سره په هغه وقت له بیگلر بیگی سره د قندهار چه د
صفوی پادشاه لخوا د جنگوند وکړل او ندی پریښو چه پر کلات حکومت وکا
سیدالخان په دیګی پلار زوی و لیسخاوت او شجاعت زبده د روزگار سو
او هغه وقت چه حاجی میرخان علیین مکان پقندهار کښی گرگین خان بیگلربیگی
ووازه سیدال خان ناصر د پښتنو د لښکر و سپه‌سالار واو د ده نو ستلی وه علاوه
مروجه لکه فقه تفسیر وفصاحت صرف ونحو او فارسی کتب چه د میرویس خان پژونه
هکلی د صفوی لښکر د قندهار د خلقو انتقام تر راغلل نو سیدال خان ناصر
د حاجی میرخان لخوا د پښتنو سپه‌سالار واو ټو واره ی د صفوی لښکر په ترتماب
تیروورزل پری لوتو جنگو سیدالخان غالب او فاتح واو په دلاوری او شجاعت ئی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهرت وکا په حاجي میرخان علیین مکان وفات سو نو سیدالخان عالیشان
و شاه محمود سپه سالار سو او پر اصفهان ی یرغل وکا د صفویانو په جنګو پر لتو لو
سیدالنو غالب او فاتح سو خوی اصفهان فتح کا او د دښمنان ی مقهور دی
نقل کا په سیدال خان نامر په سخه وقت په پیه جنګو ی ګرفتاری بند ده
اولد حیص و بیص ی فراغ و اشعاری ویل او د عشق سندهای کښلی اوس
په پر مهما تو د امور په اصفهان کښ بخت دی د شعر ویلو فرصت ی نشته
او دورځې ی تیر یږی په هسی جنګو په رستم هم ځنی ډار کا د سیدال خان
له اشعارو نه څخه دغه بدله بیخ انده کښ کاښ م په دا کتاب د دې له ذکر خالی
نوی او د دی خان عالیشان بدل کرمزین وی

بدله د سیدال خان عالی مکان

یار ماله هسی ګرانسو + راتیر تر لته لیهانسو
لوزندونیم پیتر لو + بهان قبول را اتد جانانسو

وی زلفی د اوږدی کړی   پیرځ د راضیری کړی
سری اشرفی د په تندی باندی سری کړی + ګرزی په باغ کښی ګلونو بښی نخری کړی

په ادرد وسو هم یاره راغد او رتانه بوستانسو

یمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

مین چه اشنایي کا — شپید و رنځ به کړیانې ۵

غنچې د دستمګاره خوشحال ژړون نرنجي کا + لندی لرې دورځیو د بانو عشق کارنې

پرهار می ګوره طلعت د دلبر د تیر نښان سو

مین پر لو یو غرو ځي — سر نوړ پر نیمو شپو ځي

د وزی ار وطن وطن پرینږدي پرچیو لوځي + فریاد و ناری دکا پنا ورین پرغلیلو ځي

وصال ئی نصیب نسو لوره زړه ډک په ارمان سو

ناری وهم عالمه — دښتې تر صحید ۳

ناتوان د بلبلتون یم یو ګړد ملرم دمه + بیتابي نفس نیژری راځه زما د زړه بند

نظر پرما غریب کړه چه تا خون می تاییحا نسو

شبنم پر ګلو ښکاری — زما اښکې دا رنګ د اری

خوناب څې ستا لغمه زما په ځکلي لاری لاری + تمام شپه لم ټیره پیر د اپناري ناری

ښکاره سوه چه مجنون یم لیونتوب می اوس پیدا نسو

بوستان ښکی زیبا دی — رنګین په اوښکو زما دی

د زړه پرهار ګلونه دی چه بلبل پتماشا دی + چمبنه تې زړه وشاوده تهدوا یې ځیلا د

نتلي بلبلتون یم زه سیدال امه بیا نسو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه برخه ده په بیان د هغو چه شعرونه ی ویلي دي

ذکر د عصمت پناه نازو توخی   هسې نقل کا چه نازو د سلطان ملخي توخي لور وه
چه تولد ئې په سنه ۱۰۶۱ هجري هغه ځای ته نژدې وچه تازي نومیږي سلطان ملخي
په هغه وقت د غزني تر څلورک د اقوامو مشر و او په استقلال ی حکومت کا معارض
او ساري ی نه درلود او نازو په کوچني والي له میرمنو د پښتنو او سپین بږیرو علماؤ څخه لوست
وکا او میره مخې، ارتینده وه چه نارینه میړاني او شجاعت او سخاوت تدبیرات و
روایت دی له القدر راو با نو چه سلطان ملخي وسور غره ته نژدې په جنګ کښې مړ
او حاجي عادل چه د نازو ورور و د پلار پانتقام نجنګ ته ولاړ کلا او کوري نازو
تر میرینو او په هغه وقت نازو توره پیلا کړه او د جنګ لیونیو نامو سره ی
کور او کلا له تاړاک د دښمنانو وساتل ما ته ضیل پلار حکایت کا چه نازو انا
په میلمستیا او غریبانو مسافرانو چه بالفه مړو فدا وه او هر وقت چه په ژمي به د
مسافرانو قافلې راغلې د نازو پر کلا ی اول په سوه سوه میلمانه به ی روزل
او دوی ته ی ډوډی ورکوله په ځانچه به کالی نه درلود لباس ی ورکاوه
او د سخاوت نوم ی له ضبر ته کوساند خپور سو نازو په چابالد د مبانالم خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوتک وه چه د کرم خان زوی واو د هوتکو بنالم خیل چه پس وروسته پادشاهی د قندهار او
اصفهان د دوی ده لدی شجره طیبه څخه دی او نارینه زامن درلود چه مشر ئی
حاجی میرخان او نور عبدالعزیز خان او یحیی خان او عبدالقادر خان دی
سپی روایت کا محمد کاتب الحروف لیکونکی پلار چه نارینه اما عابده صالحه متقیه وه او څلور
زامن ترینه ... په ټول عمر په اوداسه شپې ورځې تیرې کړې او په علیین مکان حاجی میرخان
تولد سوځ ب ئی ولید چه شیخ بیټنی رحمة الله علیه ورته وایي دا زوی ښه تربیت
کړه چه لوی سی لوی کارونه به وکا او بیرته زیارت د بیت الله شریف مشرف کا او له نسل
هم ئی پیدا سی پادشاهان چه دین به روښان کا نو حاجی میرخان چه وزیر بیدی مور ئی
پیدا یا ئی د عبادت سره لوی ... او د دین فرایض ئی لکه ... ادبول
او هر کله به ئی ده ته نصیحت کا چه زوی د شیخ بیټنی قدس الله سره لقول ستا پیچ
بنی دی لوی کارونه نو چه لوی شی د خدای عبادت او د خلقو خدمت کړه ته
خدای پیدا کړی دی د دی دپاره چه لوی کارونه تر سره کړی او خلق الله ته خدمت
ستا آرام وکا روایت دی چه حاجی میرخان علیین مکان به هر وقت ویل چه
زما مور ما ته د لوی لوی کارو د کولو وصیت وکا زه باید هسی کارونه وکړم چه په
سنه ۱۱۲۰ هجری کی توسم ... د ظالمانو له ظلم ... نوی مسجد د شکر وکړه او ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای د اسغه کار و چه ماته مو رسپارلی وا و وصیت ئې کړی و د افوستا د عبادو
او بنده ګانو خدمت وچه ماتر سره کا زما پلار سې و ویل چه نازو انا علاوه پر سخاوت
او شجاعت او عبادت سبې ارتینده وه چه د خدای تعالی قحه · پینا جات ئې د بیر
اشعار ویل او یو دیوان ئې درلود چه د دوزره پښتو ند یکښې وه او بلتری بند للفات
اداکړی او داسې ئې ویلی وچه نارینه ئې هم قسمې ویلاک او د غه رباعی چه د نازو
انا ده ماند خپله پلار ارو بدلی وه الحق چه ښه رباعی ده

رباعی

سحر ګړوه د نرګس لیمه لانده	څاڅکی څاڅکی ئې لستر ګو څڅیده
ما ویل قطره دی کښلی ګلوولی ژاړی	ده ویل ژوندی دی یوه خوله خندیده

رحمة الله علی الماضین کلهم الی یوم الدین

ګوهر د رشهوار عصمت حلیمه حافظه · حلیمه د خان علیین مکان خوشحال خان
ختک لورده چه د عبدالله در خان ختک سره واده شوی کیده زما پلار سې روایت کا
چه دا زه بنو تند ولا یم پښتو رفت وا پښتنه ژوندی وه او د خپل پلار په ژوندی
رو چه علوم ولوستل او بیا د شیخ سعدی لاهوری رحمة الله علیه مریده سوه او
خپل پلار ورور عبدالقادر خان په لاس ئې بیعت وکا چه ښه هم د شیخ دوران

خلیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلیفه و روایت کا چه حلیمه بي بي فاضله او عارفه ښځه ده او په سرا پرده د عصمت ناسته ده ډیره ی ملنګي کړي او د خالق عبادت کا او د خپل ورور عبد القادر خان پکور کښي لوړو ښځو ته لوستل کا او قرآن عظیم ی هم پیاد دی زما پلار وویل چه حلیمه بي بي په پښتو ښه اشعار هم وايي او پخپل عصر سرامد اقران ده او موزونان د پښتو ی اشعار خوښوي د تصوف او طریقت کتب ی ټول لوستلي دي او هسې وايي چه مشکلات د مثنوي شریف او مکتوبات د حضرت امام رباني قدس سره حل کوي د حلیمي په اشعارو کښي مجازي عشق نه ښکاري بلکه ټول شعرونه ی د حقیقت پر لار دي او د محبوب حقیقي صفت کا دغه یوه بله ی زما پلار ما ته وویل چه پخزانه کښي د اخلوم رحمة الله علیهما

غزل

دا اشنای لفکر خو ښه هسې شان شوم — چه خو هیبتم په ممتاز که نور جهان شوم
چه ی کړمه متا پخپله سر فرازه — تما خوانده پخو ژنګه د ریحان شوم
په مجازي دایاز دلاري لزړه مه — سر بلند د تر محمود غزنوي سلطان شوم
د هر چا وته په ګهرم واړه دی دي — د بحال په ننداروی شادمان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیر فکر می لزره ندرا بحر شو | پر خلیل د پر عدو باندی یکسان شوم

حلیمی دغماز مکر زیات لحد شو

چه دی بیل بیا ره نکا یه گمان شوم

ذکر د عارفه کامله بی بی نیکبخته داعصمت پناه او عارفه د الله د شیخ
الله داد لوروه چه قوم مهمو زی چه پدا شنغر کښی کورنی او پلار ئیکه د همن زیو
مرشدان وه هسی وایی کاتب الحروف محمد چه زما پلار روایت کا چه شیخ
امام الدین خلیل غوریا خیل پخپل کتاب اولیای افغان هسی کښلی دی چه
شیخ الله داد لوی ولی وا او لوری نیکبخته چه تحقیقت هم نیکبخته عارفه نجیبه
وه علوم دینی ی ولوستل او پر ریاضت او عبادت د خدای عمر تیر کا په
سنه ۹۵۱ هجری په حباله د نکاح شرعی د شیخ قدم قدس الله سره راغله
چه د خواجه محمد زاهد خلیل منی زی زوی وا او عارفه د خدای و په
سنه ۹۵۶ کی له بطن غوث الزمان قطب دوران شیخ میان قاسم افغان په بدنی
بنی پیدا سو او دا شیخ په معرفت د خدای شهرت وکا چه په هند او پښتونخوا
مشهور سو نقل کا چه شیخ امام الدین هم د دی عرفا له اولاد دی او دی
کتاب د اولیای افغان هسی کاږی چه بی بی نیکبخته چه د خدای عارفه او رابعه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمانې ده یو کتاب ی کښلی دی چه نوم ی دی ارشاد الفقرا او پدی کتاب ی سپی نصیحتونه لیشتر وېلي دي، په فقراو عباد الله ته مفید دی دا کتاب په ۹۶۹ سنه هجری تمام سوی دی او زما پلاری نسخه لیدلی وه په بنو کښی هغه وقت چه دی تللی و لیسفر د هغه ځای د غه شعرونه له هغه کتاب ز ما د پلار پیاد وه په ما د لته ځنی نقل کړل چه کتاب می پیدا کړ د عارفه دوران رنګین وی

مثنوی په نصیحت کښی

پیرزه بنا د شي ای مومن | بظاهر په باطن سپین
ظاهر زهد پا اخلاص کړه | پیرزه ټینګ شه له یقین
شکر صبر په هر حال کړه | خود نمای مشه خودبین
بشه ورو مخ بد پیرزړا یی | که خبر شی له سجین
سجین ځای د خودنمای | د بی نماز او د بی دین
له هغو ځا امان راکی | یا الله العالمین

بل نصیحت و لیها ایضاً

دینداری حق ته غاړه کښیږده | نوری نوری دنیا پریږده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا پاته له هرچا ده
پا اخلاص کی څښتن لیږده

څه قوت لري بیچا نکی
سر دیار پر رضا کښیږده

ځان له به خو به تر غوږه
زړه پذکر دیار بلیږده

کل دنیا به دښمن شي
ادهم لیږي څښتن ریږده

بتول عواړي حساب ئ
کډ داوسني کوډ میږده

دنیا ترک ته که یوه يي
دلقا پر لوري بیجی ږده

ولها ایضاً رحمها الله

پطلب ی و در بیږ ه
بخدمت ی هوسیږه

بجمله به و نفرت کړه
و نیکی ته ولاړ بیږ ه

په نیکی کښی ی اخلاص کړه
بدی مکړه و پو هیږه

پر گناه له واړه و ستر گو
د باران په دود وریږه

په یارب العالمین
لگناه را نتیر بیږه

خدای بر رحم بتیا و کا
بیزار یو ته ژړ بیږه

بی پروا و خدا ئینه مشد
له غضب و و بیریږه

بر عدفعل چه ی حق دی
پطلب ی و بنوریږه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د پرمني د حسب او نسب بي بي زینب اطال الله بقائها

بي بي زینب د حاجي میرخان علیین مکان لور وه په لړکوتوب ئي
په حرم کي د عصمت او عفت لوست وکا لیکلو سره په قرآن کریم ئي
ولوست د احکامو اسلامي او فقه کتابونه ئي هم ولوستل او د فارسي
مشهور کتب ئي ضبط کړل استاد علوموي ملا نور محمد غلجي دی په ډیر
عمري مخدراتو ته د حرم درس لوستی دی هسي روایت کا چه بي بي زینب
ډیره هوښیاره او فهیمه وه د امورو عالمه ښځه وه او د پادشاه جهان
شاه حسین پامورو کي تدبیر کاوه او هر کله پر ای صایب مشکلات د امورو حل کا
او پادشاه د زمانه ئي تجربه و عقل کا او نصایح ئي اوري داد مشهوره د صدق و عفت
سند سند شعرونه هم وایي او د موزونانو او شاعرانو قدر کا دواوین د
شعرا هر کله لولي او مضامین شیرین ئي کام شیرین کاعمر په عبادت
خدای او تلاوت د قرآن شریف تیر دی او مخدراتو د حرم د پادشاه
ته درس او کسبل او لوستل ورښیي نقل کا چه د شاه محمود جنت مکان
د مرگ حال قندهار ته راورسیږئ د پادشاه خاندان عالیشان طول عمر

(c) ketabton.com: The Digital Library

و محزرانو د هرم ساندی او غلبلی کا بی بی زینب په واقعه د ورور د وفات واورید له دیره غمجنه سوه او په تلاوت د قرآن او لمانځه ی تسکین وکا د تللی زړه او هسی ویرندی په ویر دخپل ورور مرحوم دویله په زړه ی دلته نقل کوم خدای تعالی د متولنا غران عالیشان دپادشاه ظل الله تر وندی دلری او خوښ

مرثیه د شاه محمود جنت آشیان

پرنغ سو په ورور تیر لدنیا سو نا | قندهار دار په پټ پرا سونا
زړه می په ویر کی مبتلا سونا | په شاه محمود لما جلا سونا

دارون جهان راند تورتم دنیا + زړه د بلیتون تیغ کرم دینا
هوتک غمجن په دی ماتم دینا + دیا په هی تاج هو بر هم دینا

په شاه محمود تیر لدنیا سو نا | قندهار وار په پټ پرا سونا

خوان و مړه دتوری جنگ ونا + ولاړ دکام بنام وننگ ونا
دښمن لده یو ټیو رنګ ونا + په میدان شیرو یا پلنګ ونا

افسوس په مرګ دده پجوا سونا | قندهار وار په پرا سونا

محمود

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود ندیوازی څور ژړی + پر مرګ د ښتو ل ګلی ګور ژړی
خپلوان لا څه پاچا دوروړ ژړی + لښکر سپاه د پلی سپور ژاړی

پښتو ن د ښتول یوا و یلا سونا   قندهار واړه پړ پړا سونا

اصفهان پاتد تاج نشکور عالم + په شاه محمود سوش یګور عالم
د ښتون لمر سو تیاره تور عالم + راغتد دښمن بلا پیغور عالم

چه پاچا ولاړ پښتون ګدا سونا   قندهار واړه پړ پړا سونا

لښکر سو چپور پښتون ملا ړی اریان + پیخاور و ځای کا شاه محمود عالیشان
پاتد سو تخت و تاج د ښتول اصفهان + زړه ی راسو پر سو کا خو ښی دښمنان

وایی پښتو ن اوس بی پاچا سونا   قندهار واړه پړ پړا سونا

اسمان بیاد څه ستم کا څر ګند + و شلاوه تا چه د پښتو ن و پیوند
دښمن د بیا زموږ پر ویر کا خورسند + په شاه محمود د کا پیغمبر کی بند

پر کور هو ویر شور و غوغا سونا   قندهار واړه پړ پړا سونا

هو تکو ژړی شاه محمود څه سونا + پښتو ستا سی لوی سپاه څه سونا
د اصفهان تر فراه څه سونا + پاچا چه وحشمت سپاه څه سونا

د پښتو پر تیم فنا سونا   قندهار واړه پړ پړا سونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود خوان دی ولی ولاړي لما + لیخت ونا جُ تد برشه سوی جلا
اصفهان ولی پاتهٔ سونا لتا + سر دراپورته کړه په ځکمی اعدا

دښمن ولاړه بیا شاه خوا سونا   قندهار واړه پښر را سونا

او رم نا ری دغم په کړین فریاد + پښتون پیر گ د شاه محمود سوبرباد
زړون په تل ما و باد من سونا بناد + د ساندو بنغ دی په راوړ مینی باد

ماتم زده پیر و برنا سونا   قندهار واړه پښرا سونا

وروز مقر د ستا مولا کی جنت + در دکی تا ته پسله مرگ راحت
روح د وه سبا د پلوی ور ځ دغیامت + مخ د وه رون د خدای په مهر ور حمت

د خالق رحم تل پرا سونا   قندهار واړه پښر را سونا

ذکر د شاعره برگزیده زرغونه   زرغونه د ملا دین محمد کاکړ لور وه په پنجوا ی
کښی اوسید د اوپلار ی وکا تحصیل د علو مو او د فصاحت الکلام ی زده کړل
او د فضیحو و اشعاری و لو تل زرغونه په حباله د سعد الله خان نو رزی وه په نوریالی
زامن ی هدلود او لتول د علم و هنر خاوندان و ما قد هی نقل و کا زما پلار په زرغونی
د شیخ مصلح الدین سعدی رحمة الله علیه کتاب د بوستان لو تل مړ پښتو شو نظم که اونوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی و بوستان د پښتو چې دا کتاب ی په سنه ۹۰۳ هجری قدسی پای ته رساده
او ټول نکات عارفانه او نصایح حکیمانه ی په پښتو کړل علاوه پر دی زرغونی
ښه اشعار او غزلونه هم وویل او پر مره د فصحای شهرت وکا هسې چې موزونانو
د روزګار به ی اشعار لوستل او د پښتو په بوستان بې سیر کا او ګلونه د پند
او نصیحت به ی لټول هسې وایي چې زرغونه کې لداره ښځه وه د خطای نور ابښنه
وا و کاتبانو به ی له حسن خط اقسام د خط زده کول زما پلار هسې وویل
چې په سنه ۱۱۰۲ هجری ما د زرغونی په خط بوستان د پښتو ولید چې خپل اشعاری
یې خپل ښه خط هسې کښلی و چې مطلوری ی خط ته عاجزی کا او دغه حکایت له سفینه
کتاب زما پلار رحمة الله علیه بیا دو په زه ی پنځه انده کښلی کا و م

حکایت له بوستان د پښتو

او ریدلی می قصه ده
چې له شاقو هم خوږه ده

د اختر پورځ سحار
بایزید چې د رویداب

له حمام راووتلی
یکوځه کښې تیرېدلی

ایری تخاوری بیا لبام
را چې کړلې ناپام

هغه او سری سو ګمکم
پا میرو هغه ورو خر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بایزید پښکر کښېنو سو | د مغول ځې په پاکېدو سو
چه زه ورسیم د بل اور | چه پا ور کې سهم نسکور
لا ایرو به څه بد وړم | یا به لږ شکوه کوم
هو په بانو ځان ایري کړ | لا لوېني ځان پرېکړه
څوک چه ځان ته ګوري تل | خدا یې ته نسي کړای کښتل
دوي تل یګفتار نده | لو خبره پکار نده

تواضع به سر لوړ کا
تکبر به تل خوړ کا

ذکر د عفت بیراه رابعه حال د دی شاعره ما ته ندی معلوم سوی خو لږ څه چه ښکاره ده هغه بهسی ده چه دا شاعره د قندهار وه او په دوران د محمد بابر پادشاه ی ژوند کا بهسی وایي چه د اشعاری دیره دیوان ی درلود د عندیوه مجمله رباعی ما ته صدیق او رفیق محمد طاهر بهریانی وویلد چه زه ی د لته پنځر اند ر انقل کوم

رباعی

رباعي

آدم ی ملي وتدرا شنون ه | پاور دعم ی سوی ایرون کا
دوزخ ی روغ کا پرمخ د مخکې | نوم د ستعد دلته بلیتون کا

خاتمه د کتاب په بیان د حال د کاتب الحروف

حقیر فقیر محمد هوتک ـ مولف د دې کتاب

زه چې محمد زوی د داود خان زوی د قادر خان یم په قوم هوتک په زمونږ کهول
اصل ټاټوبی مرغوه چې زما نیکه قادر خان له هغه ځای راغی سیوی ته اوسېده
او سیوی بیله شو مدت په تنګ شو د نصیب او قسمت راغی د کندهار ښار ته
پلار د کوکران استوګنه کوله او پیشه یې زراعت وه د ښار د نیر په عصر کې
وسیدی د ۶۷ کال په سنه ۱۰۵۸ هجري وفات شو او په سغه کې چې کوکران
نومیږي ښخ شو زما پلار چې داود خان نومیږي پیدا شو ۱۰۲۹ هجري په غنډ کوکران
زیږېدلی او په آوان د صبا وت ی علوم لوستلی او د خپل عصر په موزونانو
او فصحا او علماو د نامه ښاوند و او د ښار د کندهار ټلي او د کسی خزان او بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ډېر ښه او پښتو او نور شاعري ئې لېدلي وه خو وخت چه د خان علیین مکان
حاجي میرخان په قندهار کښې د ګرګین خان سره جنګونه کړل نو زما پلار هم په هغو
جنګو کې ملګری وو د ده سره ځکه نو له قدیمه زما معرفت له دې خاندان ډېر دی
او اخلاص ئې لرم پر زړه پسله په ۱۱۲۲ سنه هجري چه د صفوي پادشاه لښکري پر قندهار
راغلي نو د جنت مکان حاجي میرخان له خوا زما پلار ورلاړ او په غزاء او ستیان
او ملعنت او نورو شاعري پېښ ته د حاجي میرخان مدد ته راوغوښتل او له هغه
پښتو سره ئې مرګ وکړ او ډېر پېښ ته د نورزو او بارګزو او اسحق زوي لګړي
کړل د خان او پر خسرو خان دی پرغلا وکا او په هغو جنګو زما پلار د حاجي میرخان
جنت مکان له خوا سپه سالار و پسله وفات د حاجي میرخان مرحوم مغفور
زما پلار په سنه ۱۱۳۶ هجري وفات سو او یکو کړات د خپل پلار سره شیخ سو
د عبد مرحوم رحمة الله علیه طبع مستقیم درلوده او کله به ئې شعرونه هم ویل چه
دلته تیمناً د ده دوې رباعي راوړم او دا رباعي په صنعت د تجنیس بې نظیر
دی او په فصاحت هم مثل نلري رباعي

چه د ځان پر زړه کې اور د مینې بل سي
چه اور بل ئې له ئې ځای بل سي
ور د مینې کله مري د زړه له مینې
دا اور بل هیڅکله نه د زړه تیل سي

رباعي

رباعي وله ايضاً رحمه الله تعالی

کړې وينې ومينې تل څاڅي له زړه وتښتي ... څوک چه وينې تا له لوانو يا وپه وتښتي
د زړه له زړه کړه وينې وينې څاڅي ... په کړه د غم لويدلي سنا له کړه وتښتي

اوس چه دی لږ حال دپلار او نیکه د کیښ لو تفصیل حال هم کا یم او دخپل امنی
لیدونکی بېخبره يم زمانه تنگ دی نابودی دنیا تریعنی قرلدی واقع سوی و په
۱۴ د رجب المرجب سنه ۱۰۸۴ هجري یکو کران کښې او سن تو د تمیز و رسیدم نوی
پلار درس راته شروع کا او ترا تلسم کال ... د عمری وا لوستل احکام
د دین او فقه او اصول او تفسیر او د فصاحت علوم لکه قافیه او عروض او
بیان او معانی او نور چه زما پلار مرحوم وفات سو او زه په تقاضا د پادشاه ظل الله
دامت سلطنته شاه حسین را علم د فنه) ربار ته اوترا وسه په نظر کیمیا اثر
د پادشاه اسلام پناه د يم او هر کله په احسان او مرحمت د دی خاندان عالیشان
سر بلند يم عمري تیریږی په لوستلو او کښلو د کتابو له منځه د جهان بلد بهره ملی
او ورځ چه می هم خوبنی لکا بیلیدی اشغالو چه پل څه پدی اوقات تو د عمر چه می تیر کا
یو څو کتابونه می وکښل چه یو له د غو تحه د عذر انده ده او لوز دادی یو کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښلي دي په بيان د علوم د فصاحت چه خلاصة الفصاحت بالدي ئي اوبد
کتاب يي د تول علوم د فصاحت په پښتو د خپلو پښتنو طالبانو د پاره خلاصه کړل
بل کتاب يي کښلي دي په بيان د طبابت او علاج چه خلاصة الطب ئي نوم دی په
سنه ۱۱۳۹ هجري چه دغه کتاب د پادشاه عالم پناه مدظله څخه تر پيښي کا
سل طلاوي يي ماته حصله کا او هر کله د اسي مراحم د پادشاه دي فقير غريب بېچ
د مېړه دي او ارکان د دولت ابد مدت هم پر دي فقير د مرحمت نظر کا خاص بيا
ها درخان عاليکان چه من و رخ بقند اهل د غربا و پر سر ظل د رحمت دي خالق
دي عمر د مېړه کا ما لره يو ديوان د اشعارو هم سته چه په دي وقت کې مرتب او مدون
شوی دی او غزلونه او قصايد او رباعيات ئي کله چه طبع قاصر ميل د شعر او وينا
کا شروع ئي کا بي هم او موزونات د روزګاري خو ښوي څکه چه د ځان د ستاينه
سبب نه ده او پوهان له دي کار عار کا نو پېژاندګي مي خپل احوال وکښل چه
دي کتاب وپوهيږي ماته دعا وکا او هر وقت مي په دعا ياد کا خپله يوه غزل
هم د الله د مننويي په طور کا بي هم چه پر صفحه د روزګار يادګار وي نو
اشعار ئي په ديوان کښي پوهان دي شايقان د علم او شعري له ديوان لوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزل د کاتب الحروف غفر الله ذنوبه

ساقی پاخه د سره ملو ډک یو جام را | ستا الغم نا آرام یم آرام را

بیله میو د بهار رنداری څه کړم | پیر لی سو د خوښی بنده پیغام را

دنیا پاته ده بنادی مو یو گړی ده | یو گړی می خوښی کړی کړی انعام را

د بلیتون پتاریکو کی می نه وشین سو | رڼا کړه د جام د میو نظلام را

ناکامه سو د دنیا می کام را تریخ کا | چه می خوږ کا کام تر څه د وما ناکام را

نه نشاط سته نه مستی سته نه رندی سته | چه سم نه بخښه او بد علی الدوام را

پاه بوی سو په رنزی گی لب څه انوډ کړه

محمد ته د اوره ډک یو بی جام را

تمت الکتاب بعون الملک الوهاب اللهم اغفر وارحم لکاتبه وقاریه ولمن له حق علینا والصلوة والسلام علی رسوله محمد وعلی آله واصحابه اجمعین کتاب تمام سو پوری د جمعی ۲۴ د شوال المکرم سنه ۱۱۴۲ هجری یقند هار بنار او موف محمد هوتک هم فارغ البال سو الحمد لله حمداً کثیرا

بتاریخ دهم ماه ربیع الاول سنه یکهزار و دوصد و شصت و پنج هجری نوشته شد بود

(c) ketabton.com: The Digital Library

از هجرت رسول خدا صلی الله علیه وسلم بدستخط حقیر فقیر کثیر التقصیر
نور محمد خروتی برد عالیجاه رفعت جایگاه سردار عالی تبار سردار
عبدل خان قلمی گردید   هر که خواند دعا طمع دارم
زانکه من بنده گنه کارم   این کتاب را اقل الناس محمد عباس
قوم ... در شهر کوئته بلوچستان خاص از برای عالیجاه تجارت نشان
حاجی عبدالاکبر قوم ... قلمی کرده ۱۳۰۳ سنه هجری با ... تمام قلمی شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library